Poštnina plačana pri pošti 2205 Starše

GLASILO OBČINE STARŠE

MAJ 2015
številka 68

Proračun Občine Starše za leto 2015
(več na str. 4)

Prejemniki nagrad in priznanj
(več na str. 4)

KAZALO

ŽUPANOV NAGOVOR	3
PRORAČUN OBČINE ZA LETO 2014	4
PREJEMNIKI NAGRAD IN PRIZNANJ	4
SPREMEMBA CEN ZA ODVAJANJE	6
OBČINSKA BLAGAJNA	6
POMOČ NA DOMU V OBČINI STARŠE	7
DOBRODELNI SKLAD OBČINE STARŠE	7
GRADNJE STARŠE PREDSTAVLJA	8
INVESTICIJE V LETU 2014	9
ENKRATNI DENARNI PRISPEVEK	10
POTRDILA IN SOGLASJA IZ OBČINE	11
KRVODAJALSTVO V OBČINI STARŠE	11
OBČINSKA ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV	11
DNEVNI CENTER AKTIVNOSTI MARJETA	12
OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE	13
PROJEKT SKK	14
POMEN IZGRADNJE NAMAKALNIH SIS.	16
KRAJINSKI PARK DRAVA	18
MEDNARODNO PRIJATELJSKO SREČANJE	20
40-LETNICA ANSAMBLA EKART	21
TEDEN LJUBITELJSKE KULTURE	22
PRVA POLOVICA LETA V KUD I.L.	23
POJOČE TRAVICE Z NOVO PREDSTAVO	24
SODELOVANJE OBČINE IN ŠOLE PRI VZG.	26
OŠ STARŠE KOT EKOŠOLA	26
UČILNICA NA PROSTEM	27
PORAJAJOČA SE PISMENOST V VRTCU	29
DOGODKI IN NOVICE IZ POŠ MARJETA	30
UTRINEK IZ VRTCA PIKAPOLONICA	33
PROJEKT DVIG RAVNI ZNANJA IN DELO.	35
70 LET OD KONCA 2. SVETOVNE VOJNE	36
DRUŽENJE NAM MANJKA	38
MLEKO - RESNICE IN ZMOTE DRUGAČE	38
DAN ZEMLJE	41
DELOVNI ČASI	43

GLASILO OBČINE STARŠE ŠT. 68

GLASILO OBČINE STARŠE je javno glasilo Občine Starše.

Izdajatelj: Občina Starše
Odgovorni urednik: Mojca Kacjan
Uredniški odbor: Ivan Klep, Tadeja Kiseljak,
Anita Babič, Katja Grabrovec
Sodelavci: Občinska uprava Občine Starše, društva, Zavod
OŠ Starše in drugi avtorji
Oblikovanje, priprava na tisk in tisk:
Agencija NOVELUS, d.o.o.
Naklada: 1500 izvodov

Glasilo je vpisano v razvid medijev
Ministrstva za kulturo pod št. 369
Javno glasilo Občine Starše prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva ter javne institucije in zavodi na območju občine Starše. Uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja prispevkov, sprememb naslovov in razporejanja prispevkov glede na aktualnost vsebin.

SPOŠTOVANI!

Spoštovane občanke, cenjeni občani - naj bo letošnji občinski praznik v znamenju medsebojnega spoštovanja in povezovanja!

Pred nami je praznovanje 20. letnice obstoja Občine Starše ter 18. občinskega praznika, ki bo s prireditvami vse od 8. maja pa tja do 6. junija zaznamoval dogajanje v naši občini. Kot veste mnogi, praznik naše občine praznujemo prav 31. maja, na dan, ko so se v preteklosti kmetje uprli graščaku gradu Vurberk, zaradi izkoriščanja ribolova in lova ob reki Dravi. Zatorej, je prav ta mesec primeren čas, da se vnovič obudijo spomini na našo tradicijo, običaje in trenutke, ki so sooblikovali našo občino v obliko in vsebino, kot jo ima danes. In da bi letošnjemu prazniku pridali še dodaten pomen, smo se tudi tokrat odločili, da dogajanje vnovič popestrimo z raznoliko paleto prireditev, predstavitev posamičnih društev in seveda z občinskim glasilom, ki z raznolikimi novicami in prispevki le še dodatno poudarja, kako povezani smo znotraj naše občine in kako pestro dogajanje in dogodki nas zaznamujejo.

Prav sodelovanje in povezanost pa je bila tudi tematika letošnje prireditve Polje, kdo bo tebe ljubil. Enotnost, povezovanje, sodelovanje in interakcija. Vse to so izrazi, ki dodobra opisujejo odnose, ki povezujejo in naj bi tudi v prihodnje povezovali nas, kot krajane. To vez med nami pa ustvarja bogata zgodovina, zgodbe, ki jih piše preteklost, in miselnost, ki nas povezuje. Ključno je, da temu sledimo tudi v prihodnje, da se povezujemo. Pa ne samo kot krajani med seboj, temveč tud kot soustvarjalci in izvajalci vsebin našega kraja. Le tako bomo lahko tudi kot kraj dihali navzven in širili dobro ime ter tradicijo drugim krajem po vsej Sloveniji.

Vse zgoraj zapisno pa lahko uspešno potrdimo tudi z raznolikimi občinskimi investicijami in pridobitvami že iz leta 2014. Med najpomembnejšimi je ureditev Vaškega središča Starše, ureditev ceste in pločnikov v Trničah, gradnja kanalizacije v Rošnji, preplastitev občinskih cest, obnovitev kužnih znamenj v Zlatoličju in v Marjeti, nabava novih čolnov za vsa gasilska društva, ... Ponosi pa smo tudi na to, da smo željo po pomoči

soljudem in pripravljenost ponuditi roko dokazali z aktivno humanitarno pomočjo ob poplavah v Bosni. Ogromno projektov in začrtanih smernic pa imamo tudi za leto 2015. Recimo nadaljevanje izgradnje kanalizacijskega omrežja v občini Starše, vzdrževanje in gradnja občinskih cest - novogradnje pločnikov in ureditev cest v občini, energetska sanacija občinske stavbe ter DCA v Loki, sanacija strehe DCA Marjeta, nakup električnega avtomobila za izvajanje javnega prometa, sofinanciranje dozidave objekta za fizikalno in rehabilitacijsko medicino k ZD dr. Adolfa Drolca Maribor ter številna druga vzdrževalna in ostala sanacijska dela na področju občine, športnih površin, dejavnosti gasilcev, ipd.

Zatorej, dovolite da s ponosom zaključimo, da smo več kot uspešno začeli leto 2015 in kot takega ga nameravamo tudi končati. Vam, drage občanke in občani, pa želimo kopico prijetnih trenutkov ob prebiranju našega glasila in predvsem čudovito praznovanje našega občinskega praznika.

Bojan Kirbiš,
vaš župan

UTRINKI IZ OBČINE STARŠE

PRORAČUN OBČINE STARŠE ZA LETO 2015

Občinski svet Občine Starše je na 3. redni seji, 21. januarja 2015, sprejel proračun Občine Starše za leto 2015, v katerem so prihodki planirani v višini 5.042.020,00 EUR, odhodki pa v višini 5.351.590,00 EUR. Razlika, v višini 309.570,00 EUR, se pokriva s presežki denarnih sredstev iz preteklih let.

Občina mora zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom. Odhodki v proračunu za leto 2015 zagotavljajo financiranje vseh nalog, ki so na občine prenesene z zakonom in se nanašajo na različna področja – izobraževanja, zdravstvenega varstva, kulture, športa, socialnega varstva, prometa in prometne infrastrukture, lokalne samouprave, političnega sistema, obrambe in ukrepov ob izrednih dogodkih, varovanja okolja in naravne dediščine, kmetijstva, gozdarstva in ribištva, zunanje politike in mednarodne pomoči, prostorskega planiranja, intervencijskih programov, gospodarstva, splošnih javnih storitev, pridobivanja in distribucije energetskih surovin ipd.

Proračun za leto 2015 je investicijsko naravnan, saj je za investicije (investicijske odhodke in transfere) v tem proračunu namenjenih 2.421.240,00 EUR, kar predstavlja skoraj 42 % vseh planiranih odhodkov za 2015. Največ proračunskih investicijskih sredstev (993.00,00 EUR) je namenjenih za nadaljevanje izgradnje kanalizacijskega omrežja v občini Starše (dokončanje gradnje 1. etape ter za začetek 2. etape sekundarne kanalizacije v naseljih Starše, Loka in Rošnja in za gradnjo individualnih kanalizacijskih priključkov) in za investicijsko vzdrževanje in gradnjo občinskih cest (430.500,00 EUR) – novogradnje pločnikov in ureditev cest v občini. Za nakup zemljišč je namenjenih 100.000,00 EUR, za nakup opreme za Osnovno šolo Starše 75.000,00 EUR (nakup žaluzij, rekonstrukcija in izboljšava toplotne postaje večnamenske telovadnice v OŠ Starše ter priprava tehnične dokumentacije za izgradnjo nove štirioddelčne podružnične osnovne šole s telovadnico v Marjeti) ter 61.300,00 EUR za sofinanciranje dozidave objekta za fizikalno in rehabilitacijsko medicino k ZD dr. Adolfa Drolca Maribor. Na področju športa namenjamo 30.000,00 EUR za investicijsko vzdrževanje športnih objektov, za investicije na pokopališču v Staršah 18.000,00 EUR (posodobitev zunanjega ozvočenja, tlakovanje poti, priprava prostora za posip pepela, dokumentacija za digitalizacijo pokopališča) ter 99.840,00 EUR za investicije in investicijsko vzdrževanje gasilskih vozil in opreme. Vrednost planiranih investicij v občinsko premoženje znaša 209.000,00 EUR, nanaša pa se na nakup električnega avtomobila za izvajanje javnega prometa, kioskov za vaško središče v Staršah, opreme za DCA Loka ter energetsko sanacijo občinske stavbe, sanacijo strehe DCA Marjeta in obnovo DCA v Loki.

Zadolževanje občine ni predvideno, zato ostaja Občina Starše še nadalje v skupini tistih slovenskih občin, ki niso zadolžene.
Celoten proračun 2015 z vsemi prilogami je objavljen na spletni strani Občine Starše.

Milena Ule

PREJEMNIKI NAGRAD IN PRIZNANJ V LETU 2015

Občinski svet Občine Starše je na svoji seji, 20. 4. 2015, sprejel sklep, da se Plaketa s srebrnim grbom Občine Starše podeli Majdi Geršak in Milanu Šprahu; Plaketa z bronastim grbom Občine Starše pa Nataši Petek, Alojzu Kacjanu in Antonu Turku.

PLAKETA S SREBRNIM GRBOM OBČINE STARŠE

Majda Geršak aktivno deluje v DU Starše in projektu Starejši za starejše. Kot koordinatorka prostovoljnega dela na področju tega projekta usmerja delo aktivistk prostovoljk na terenu in ga usklajuje z ZDUS-om na regijskem področju. Aktivna je tudi na področju kulture, pela je v ženskem pevskem zboru in je soustanoviteljica KUD Franc Ilec, v DU Starše pa pevske skupine upokojencev. Je podpredsednica OO ZB za vrednote NOB Starše, nekaj časa je bila tudi predsednica te organizacije. Je aktivna članica KO RK Starše. V DU Starše opravlja funkcijo blagajničarke, prav tako pa je zelo aktivna v pohodništvu in kolesarjenju. Ni prireditve, zbora in drugih dejavnosti v DU Starše, da ne sodeluje pri pripravi in izvedbi le-teh. Ob pridobitvi novih prostorov v Loki se je aktivno vključila v dejavnost za širitev dejavnosti upokojencev v tem domu DU Starše, tudi v duhu razvoja prostovoljnega dela za osnovanje oblik dejavnosti starejših.

Milan Šprah je bil družbeno aktiven od leta 1970 dalje. Bil je prisoten pri vseh akcijah v Zlatoličju na področju komunale, športa in gasilstva. Prejel je srebrni znak OF občine Tezno. Na področju gasilstva je aktiven že od leta 1963, ko je kot pionir vstopil v gasilske vrste. Kot višji gasilski častnik organizacijske smeri je aktivni predavatelj pri izobraževanju gasilcev

in že več let skrbi za organiziran pregled gasilnih aparatov občanov. Na področju športa je aktiven že več kot 35 let. V času vojne za Slovenijo, v letu 1991, je opravljal pomembne dolžnosti pri obrambi naše domovine in ima status vojnega veterana. Za to svoje delovanje je v letu 2010 prejel Plaketo z bronastim znakom.
Po prejemu plakete z delom ni prenehal. Še vedno je zelo aktiven na področju gasilstva (PGD Zlatoličje) ter športa (veteranske odbojka in rokomet). V mandatu 2010–2014 je bil aktivni član občinskega sveta ter različnih odborov in komisij. Je tudi član humanitarnega društva S srcem za občino Starše ter OO ZB za vrednote NOB Starše. Je pevec Noneta PGD Zlatoličje. V Občini Starše skoraj ni prireditve, na katero ne bi bilo Milana Špraha (občinske, kulturne, športne, turistične, čistilne akcije ...).

PLAKETA Z BRONASTIM GRBOM OBČINE STARŠE

Nataša PETEK je funkcijo predstavnice KS Starše opravljala v mandatih 1998–2002, 2002–2006; 2014–2018. V mandatu 2002–2006 je kot predsednica KS Starše funkcijo odlično opravila. V mandatih 2006–2010, 2010–2014, 2014–2018 je članica Občinskega sveta Občine Starše. V letih 2012–2014 je opravljala funkcijo podžupanje. V času od leta 2000 do 2012 je bila predsednica Sveta staršev OŠ Starše. Kot svetnica Občinskega sveta Občine Starše je prevzela funkcijo predstavnice Zavoda OŠ Starše. Kot članica Odbora za gospodarstvo in kmetijstvo Občine Starše se je zavzemala za razvoj kmetijstva in gospodarstva ter podjetništva v naši občini. V mladih letih je bila gasilka PGD Starše, nekaj let tudi tajnica PGD Starše, s činom nižje gasilske častnice, ki ga je pridobila na Igu. Je aktivna v društvu Ajda ter članica društva S srcem za občino Starše. Aktivno sodeluje pri medobčinskih in mednarodnih projektih. Pomaga tudi ostalim društvom, predvsem pri prevajanju na srečanjih.

Alojz Kacjan je v gasilske vrste stopil že leta 1962. Vajen dela tudi na gasilskem področju, je tako aktivno pristopil in opravljal najzahtevnejše naloge na področju operativnega dela gasilcev v društvu. Vse skozi se je izobraževal. Tako je skozi leta in vložen trud pridobil čin gasilskega častnika 2. stopnje. Redno se udeležuje tudi ostalih delovnih akcij. Vedno je pripravljen pomagati pomoči potrebnemu in tako izkazuje svojo predanost humanitarnemu poslanstvu, ki ga predstavlja lik gasilca. V zadnjem obdobju je aktivni član tekmovalne enote starejših gasilcev, ki na državni ravni dosegajo zavidljive rezultate. Ljubezen do slovenske pesmi pa je tlakovala pot, da se je priključil tudi nonetu, ki deluje v PGD-ju, in sicer je nepogrešljivi član vse od ustanovitve noneta. Njegovo delo v KS Zlatoličje, dolgoletni član Sveta KS Zlatoličje, je doprineslo k razvoju kraja. Aktiven je bil tudi v športu, bil je predsednik ŠD Zlatoličje.

Anton TURK je vrsto let aktiven v naselju Brunšvik. Bil je član KS Brunšvik v mandatu od leta 1989 ter mandatih od 1998 do 2010. Od leta 2000 do 2006 je bil predsednik KS. Vrsto let je bil aktiven član ŠD Brunšvik. Sodeloval je pri izgradnji kabelske, bil je podpredsednik gradbenega odbora CATV. V mandatu 2010–2014 je bil član Občinskega sveta Občine Starše, predsednik Odbora za komunalne dejavnosti in gospodarske javne službe. Je član Humanitarnega društva S srcem za občino Starše. Je član Dobrodelnega sklada Občine Starše.

Prejemnikom nagrad in priznanj ČESTITAMO ter želimo, da se njihova aktivnost ne konča.

PRIZNANJA KOMISIJE ZA PRIZNANJA OBČINE STARŠE

MIRAN ZORIN; za delo na humanitarnem področju.
KLAVDIJA KOCJAN; za delo na področju kulture.
JOŽE GOJČIČ; za delo na področju kulture.

PRIZNANJA ŽUPANA

DAVORIN SELINŠEK – kmetija Selinšek; za ideje, pogum in uspeh na področju mlekarstva in sirarstva.
MLADEN HERLIČ; za zasluge na področju gostinstva in sodelovanje z društvi ter lokalno skupnostjo.
DR. KARMEN DREO; za požrtvovalno delo na področju zdravstva v občini Starše.
VLADKO PIGNAR; za zasluge organizacije izletov in pohodov.
ŽAN KOKALJ; za dosežene uspehe na mednarodnih olimpijadah s področja astronomije in astrofizike.
AMADEJ BUČEK; za sodelovanje na kulturnih prireditvah.

GRB ŽUPANA

IVAN ORNIK; za delo v lokalni samoupravi, na področju športa in gasilstva.
IGOR KOKOT; za delo na področju športa.
IVAN DREVENŠEK; za delo na področju kulture.
IVAN BABIČ; za delo na področju kulture.
CVETKO PERNEK; za sodelovanje na področju turizma in športa.
BRUNO MADER; za zasluge na področju mednarodnega sodelovanja.
MIROSLAV MIRKOVIĆ; za zasluge na področju mednarodnega sodelovanja

SPREMEMBA CEN ZA ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPLAK TER VODE

Občinski svet Občine Starše je v skladu z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. l. RS 87/2012, 109/2012) na predlog Gradenj Starše, d. o. o., ki izvaja javno službo odvajanja komunalnih vod, in Komunalnega podjetja Ptuj, d. d., ki izvaja čiščenje odplak, potrdil cene za odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod.

Cena za čiščenje odplak se z letošnjim letom ne spreminja, saj so bili ocenjeni stroški v preteklem letu realno ocenjeni. Torej cena za čiščenje odplak ostaja enaka kot v letu 2014, to je 0,4936 EUR brez DDV za m3 porabljene vode in je enaka v vseh občinah, ki so priključene na CČN Ptuj.

Ker je bila v letu 2014 na občine prenesena vrednost investicije za rekonstrukcijo in obnovo CČN Ptuj, občine pa so jo dale v upravljanje KP Ptuj, se je vrednost same naprave povečala. Ker nova (višja) vrednost CČN vpliva na višino amortizacije, ki je osnova za izračun omrežnine, se je leta nekoliko povečala. Višina omrežnine za priključek DN ≤ 20 sedaj znaša 8,2093 EUR brez DDV na mesec (lani oz. do 31. 3. 2015 pa je znašala 6,9001 EUR na mesec), to je skoraj 20 % več, in je enaka v občinah, ki so priključene na čistilno napravo na Ptuju.

Cena za odvajanje odplak se z letošnjim letom spreminja, saj vsi stroški v začetku delovanja omrežja niso bili znani. Nova cena za odvajanje odplak je 0,2010 EUR za 1 m3 brez DDV. V drugih občinah, ki so priključene na CČN Ptuj, imajo cene za odvajanje odplak med 0,22 in 0,40 EUR/m3, le v Občini Ptuj je cena za odvajanje odplak nižja (0,1822 EUR/m3 brez DDV – vzrok za to so nižji stroški obratovanja, le 14 črpališč na pribl. 120 km kanalizacijskega omrežja in 3750 priključkov, v naši občini pa imamo 18 črpališč na le 40 km omrežja in pribl. 1000 priključkov).

V letu 2014 je Občina Starše na Gradnje Starše, d. o. o., prenesla upravljanje kanalizacijskega omrežja, v vrednosti 5.260548,94 EUR. Ker omrežje še ni v celoti izkoriščeno (primarni vod v naseljih Loka, Rošnja in Starše, ker še ni zgrajena vsa sekundarna kanalizacija), v naseljih kjer je izgradnja kanalizacijskega omrežja že zaključena, pa še vedno niso priključena vsa gospodinjstva (trenutno je priključenih 1014 gospodinjstev), je tudi amortizacija obračunana le v višini 75.711 EUR (podatek je za leto 2014). Višina amortizacije predstavlja glavni delež izračuna omrežnine, ki tako po novem znaša 4,8492 EUR (brez DDV) na mesec za vodovodni priključek DN ≤ 20 (lani oz. do 31. 3. 2015 pa je znašala 9,6282 EUR na mesec, saj ni bil upoštevan delež izkoriščenosti omrežja), to je skoraj 50 % manj kot lani.

Kljub temu od 1. 4. 2015 pomeni strošek omrežnine za odvajanje odplak za občane in neprofitne organizacije dodatno obremenitev, saj se v skladu s proračunom Občine Starše omrežnina subvencionira v višini 75 %, občani torej od 1. 4. 2015 plačate 25 % omrežnine za odvajanje in čiščenje odplak.

Čeprav se cena za dobavo pitne vode ni spremenila (0,6337 EUR/m3 za vodo, 0,0814 EUR/m3 za vodno povračilo in 3,9353 EUR/mesec za omrežnino [za vodovodni priključek DN ≤ 20] – cene so navedene brez DDV), pa velja tudi za pitno vodo od 1. aprila letos 75-% subvencija za občane in neprofitne organizacije. Tako bo višji tudi račun za vodo v 2., 3. in 4. kvartalu tega leta.

Cenike z veljavnimi cenami objavljamo na našem portalu (www.starse.si, pod zavihkom CENIKI). **Vse nove cene veljajo od 1. 4. 2015 dalje.**

Bojan Grus

OBČINSKA BLAGAJNA

Od 1. 6. 2011 v pritličju Občine Starše deluje občinska blagajna, kjer lahko občani Občine Starše plačujejo položnice brez provizije. Vzpostavitev občinske blagajne je velika pridobitev za vse občane Občine Starše, saj je bila uvedena z namenom, da se ljudem v težkih časih priskoči na pomoč. Na ta način lahko občani prihranijo kar nekaj denarja, saj so provizije, ki jih zaračunavajo banke in pošte, precej visoke. Občinska blagajna je bila s strani občanov dobro sprejeta, saj se obiski občinske blagajne vedno znova povečujejo.

V letu 2014 je bilo na blagajni vplačanih 20.171 položnic in s strani občanov prihranjenih okrog 21.180,00 EUR, do 20. maja 2015 pa je bilo vplačanih 8.120 položnic in tako s strani občanov prihranjenih 8.526,00 EUR.

Plačilo položnic je možno **vsako SREDO od 8. do 12. ure in od 13. do 16. ure**, in sicer samo **z GOTOVINO**. Plačate lahko položnice naslednjih dobaviteljev:

- STANINVEST
- ČZP VEČER
- SNAGA, d. o. o., MARIBOR
- TELEMACH, d. o. o.
- RTV Slovenija
- TELEMACH Ljubljana
- OŠ STARŠE
- OBČINA Starše
- VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
- ELEKTRO ENERGIJA PLUS, d. o. o.
- AGJ Rebernik Goran, s. p.
- KOMUNALA PTUJ
- GRADNJE STARŠE

Vse morebitne reklamacije v zvezi s plačili računov se rešujejo na sedežih podjetij.

Bojana Ornik

POMOČ NA DOMU V OBČINI STARŠE

Pomoč na domu je socialnovarstvena storitev, ki je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se zaradi starosti ali invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Storitev pomoči na domu je organizirana oblika praktične pomoči, v kateri sodelujejo upravičenec, koordinator in izvajalec storitve. Storitev izvajajo strokovno usposobljene socialne oskrbovalke na domu upravičenca, in sicer po vnaprej dogovorjenih vsebinah in dogovorjenem obsegu pomoči.

Center za pomoč na domu Maribor deluje kot javni zavod od leta 2002. Izvajamo storitev pomoči na domu, ki obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru starosti, invalidnosti ter drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo. Gre za različne oblike in širok spekter organizirane praktične pomoči in uslug, s katerimi se upravičencem omogoča nadaljevanje življenja v njihovem domačem okolju. Izvajanje storitve se nenehno prilagaja potrebam posameznega uporabnika in obsega:

- **Pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih:** pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov.
- **Gospodinjsko pomoč:** prinašanje enega pripravljenega obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora.
- **Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov:** vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca, priprava upravičenca na institucionalno varstvo ter omogočanje socialne vključenosti in spremljanje stanja potreb upravičenca.

Financiranje storitve pomoči na domu je v popolni pristojnosti občin in se financira iz proračuna občine. To je najmanj v višini 50 % subvencije k ceni storitve in v višini, za katero je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila. Cena storitve za eno uro za uporabnika znaša v občini Starše 4,53 EUR.

Upravičenci storitve so: o**sebe, stare nad 65 let,** ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje; **osebe s statusom invalida** po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb; **druge invalidne osebe** z invalidnostmi, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij; **kronično bolni** in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje; **hudo bolni otrok** ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko ali najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

Storitev pomoči na domu postaja vedno bolj prepoznavna in zaželena oblika pomoči. Starostnikom je tako omogočeno, da ostanejo na lastnem domu ter poznanem in domačem okolju.
Za vse zainteresirane smo dosegljivi na telefonski številki 02 23 50 524 oziroma na elektronskem naslovu: info@pomocnadomu.eu.

Simon Žvajkar,
koordinator pomoči na domu
za občino Starše

V skladu s 99. členom Zakona o socialnem varstvu je občina dolžna financirati ceno socialno varstvene storitve pomoč družini na domu najmanj v višini 50 % celotnih stroškov storitve, Občina Starše jo financira v višini 69,12%. Uporabnik plača 4,53 EUR na uro opravljene storitve, Občina Starše pa 11,09 EUR. V naši občini je bilo v mesecu aprilu 25 uporabnikov. Uporabniki so poravnali 1.777,57 EUR, Občina Starše pa je subvecionirala 4.855, 39 EUR.

Stanka Vobič

DOBRODELNI SKLAD OBČINE STARŠE

Neka modra misel pravi: „Ljubezen je edina stvar, ki se z dajanjem veča.“ Dobrodelnost je dejanje iz ljubezni do ljudi, živali in/ali našega planeta. Člani dobrodelnega sklada občine Starše se želimo ob tej priložnosti zahvaliti vsem društvom in organizatorjem prireditev, ki del izkupička od prodanih vstopnic namenijo pomoči potrebnim. Predvsem se želimo zahvaliti županu, ki nam v našem poslanstvu vseskozi nudi pomoč in podporo. Mnogim našim občanom smo tako pomagali pri plačilu zaostalih položnic za električno energijo, kanalizacije, malice, vrtca, grobarine. Veliko naših občanov se na naš naslov obrača za pomoč pri nabavi kurjave za zimo, za slednje so še posebej zaslužni delavci zaposleni preko javnih del, ki ob čiščenju javnih površin poskrbijo za spravilo polomljenega in odpadnega drevja, ter s tem poskrbijo za toploto v marsikaterem domu. Vsa plačila, ki jih člani dobrodelnega sklada odobrimo se izvršijo na podlagi predloženih položnic in nikakor z gotovino.

Irena Šerdoner

GRADNJE STARŠE PREDSTAVLJA VEČJA IZVEDENA DELA V LETU 2015

Gradbeno podjetje Gradnje Starše, d. o. o., predstavlja večja izvedena dela **v letu 2015 (od januarja 2015 do aprila 2015).**
Dela v večjem delu opravljamo kot izvajalec za Občino Starše.

Sekundarna kanalizacija, II. faza, 1 etapa

Z izgradnjo sekundarne kanalizacije smo pričeli v maju 2014.
V letu 2015 smo jo izvedli v naseljih:

Rošnja

- od h. š. Rošnja 1a do Rošnja 6 – kanal 8.1.8.1,
- od h. š. Rošnja 2 do Rošnja 5c – kanal 8.1.8.1.1,
- od h. š. Rošnja 6 do Rošnja 8 – kanal 8.1.8.1.2,
- od h. š. Rošnja 49a, skozi ulico, od Rošnja 5c do Rošnja 58 – kanal 8.1.8,
- od h. š. Rošnja 13 do Rošnja 44 – kanal 8.1.6.

Rošnja – kanal 8.1.8 in kanal 8.1.8.1.1.

Sedaj izvajamo sekundarno kanalizacijo v naselju Loka (od h. š. Loka 12 do Loka 1a – kanal 8.1.3) ter črpališče C.

Črpališče C v Loki

Vrednost do sedaj izvedenih del v letu 2015 je pribl. 195.400 EUR brez DDV, skupaj v letu 2014 in 2015 pa pribl. 642.000 EUR brez DDV.
Dela na tem projektu potekajo po planu.

a. Dela na hišnih priključkih
Izvedba hišnih kanalizacijskih priključkov: v letu 2015 smo izvedli 11 hišnih priključkov, strošek hišnih priključkov za Občino Starše je pribl. 10.110 EUR brez DDV (od leta 2012 do aprila 2015 pa je strošek za Občino Starše pribl. 498.000 EUR brez DDV).

b. Vzdrževanje javne razsvetljave in izvedba nove javne razsvetljava v naseljih Občine Starše
- Vzdrževanje javne razsvetljave v naseljih občine Starše, do sedaj v znesku pribl. 2.900 EUR z DDV.
- Novo javno razsvetljavo smo izvedli v naselju Rošnja (na kanalu 8.1.8 – ulica pri Oljarni Štumperger), Brunšvik (pri h. š. Brunšvik 2c), Marjeta (pri športnem parku), Prepolje, in sicer do sedaj v znesku pribl. 8.700 EUR z DDV.

c. Gradbena dela na občinskih cestah v naseljih Prepolje (cesta Ornik – novo naselje), Marjeta (kanal – Rošnja in cesta Marjeta–Rače), Rošnja (cesta Godec; Rošnja 53 – Drava), do sedaj v vrednosti pribl. 7.900 EUR z DDV.

d. Druga razna dela po naročilu Občine Starše, do sedaj v znesku pribl. 52.200 EUR z DDV (košnja trave nogometnih igrišč, popravilo hidranta v Zlatoličju, elektro dela na objektih Občine Starše, sanacije hidrantov, jaškov sekundarnih vodov in robnikov, postavitev, vzdrževanje in demontaža drsališča v Prepoljah, odvodnjavanja, ureditev izravnave igrišča v Brunšviku ...).

e. Za ŠD Brunšvik smo izvedli izgradnjo namakalnega sistema in druga dela na igrišču, v skupni vrednosti pribl. 18.800 EUR z DDV.

f. Razna dela, opravljena po naročilih občanov Občine Starše, urejanje dvorišč ipd., do sedaj v vrednosti pribl. 4.700 EUR z DDV.

g. Prodaja jekla, aluminija podjetju Gorenje Surovina, do sedaj v znesku pribl. 1.000 EUR brez DDV.

h. Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda ter obračun odvajanja in omrežnina, do sedaj v znesku pribl. 7.800 EUR z DDV.

i. Dajanje projektnih pogojev in soglasij pri novogradnjah stanovanjskih hiš, rekonstrukcijah objektov v občini Starše.

Naša glavna naloga je še vedno izgradnja sekundarne kanalizacije, II. faza, 1. etapa, in izvedba kanalizacijskih hišnih priključkov, katerih smo do sedaj izvedli pribl. 642 brez večjih pripomb občanov in nadzornega organa.

Sanijela Idoska

INVESTICIJE 2014 V OBČINI STARŠE

Čoln

Vaško središče Starše

Kanalizacijski hišni priključki

Pločniki Trniče

Sekundarna kanalizacija

Ureditev stare gramozne jame Trniče

Ograja pri pokopališču

Zamenjava svetilk JR z LED svetilkami

ENKRATNI DENARNI PRISPEVEK ZA NOVOROJENCA

Občina Starše, tako kot večina slovenskih občin, nagradi novega občana z denarno nagrado, ki jo vsaka občina zagotavlja iz sredstev občinskega proračuna.

Upravičenec do pridobitve pomoči ob rojstvu otroka je eden od staršev novorojenega otroka, ki ima skupaj z otrokom stalno prebivališče na območju občine Starše.
Na podlagi seznama iz Centralnega registra prebivalcev v RS si Občina Starše v začetku leta pridobi podatke o novorojencih s stalnim prebivališčem v občini Starše za preteklo leto. Vsako leto občinska uprava konec marca na naslov družine novorojenca dostavi obrazec vloge za uveljavljanje enkratne denarne pomoči ob rojstvu otroka. Starši imajo po prejemu vloge 30 dni časa, da vlogo izpolnijo in jo do postavljenega roka osebno ali po pošti vrnejo na sedež Občine. Na podlagi vloge izda Občinska uprava Občine Starše odločbo o dodelitvi enkratnega denarnega prispevka za novorojenca. Višina tega prispevka je 140,00 EUR. Občina Starše je leta 2011 s Poštno banko Slovenije, d. d., sklenila Dogovor o poslovnem sodelovanju. Poštna banka Slovenije, d. d., tako novorojencem, katerih starši se odločijo, da novorojencem odprejo Hrčkovo knjižico, otroku na to knjižico nakaže še dodatnih 30,00 EUR.

Župan Občine Starše vsako leto v sklopu praznovanja občinskega praznika povabi starše z novorojenci na sprejem, kjer jim vroči odločbe o dodelitvi enkratnega denarnega prispevka in Hrčkove knjižice. Letos je bil ta sprejem v sredo, 27. maja.

Pregled števila novorojenčkov v občini Starše po letih:

2014	2013	2012	2011	2010
31	41	32	35	44

Kot je bilo že uvodoma povedano, večina slovenskih občin nagradi novega občana z enkratnim denarnim prispevkom. V spodnji tabeli je prikazana višina denarnega prispevka, ki ga novorojencem podelijo sosednje občine.

IME OBČINE	VIŠINA PRISPEVKA
OBČINA DUPLEK	85,00 EUR
MESTNA OBČINA PTUJ	100,00 EUR
OBČINA MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	100,00 EUR + knjiga
MESTNA OBČINA MARIBOR	105,00 EUR
OBČINA HOČE–SLIVNICA	125,00 EUR
OBČINA STARŠE	140,00 EUR
OBČINA RAČE–FRAM	150,00 EUR oz. 300,00 EUR za rojstvo tretjega otroka in vsakega naslednjega
OBČINA HAJDINA	170,00 EUR
OBČINA KIDRIČEVO	150,00 EUR za prvega, 200,00 EUR za drugega in 300,00 EUR za tretjega in vsakega naslednjega + knjiga

Podatki so pridobljeni s spletnih strani občin, Štajerskega tednika in ZOS-a.

Mojca Gselman

POTRDILA IN SOGLASJA, KI JIH LAHKO PRIDOBITE NA OBČINI

Za urejanje različnih postopkov, ki so povezani s prometom nepremičnin, gradnjo objektov ter izvedbo komunalnih priključkov, si je določena potrdila in soglasja potrebno predhodno pridobiti na Občini.

Potrdilo o namenski rabi zemljišča se izdaja za namen prometa z nepremičninami (prodajna pogodba, darilna pogodba, izročilna pogodba itd.). Potrdilo se izdaja tudi v primeru, ko zainteresiranega posameznika zanima namenska raba določenega zemljišča. Od marca dalje je potrebno za potrdilo o namenski rabi zemljišča plačati upravno takso v višini 22,66 EUR. Ena vloga pa lahko obsega največ deset posameznih zemljiških parcel. Zemljiška parcela znotraj katastrske občine predstavlja en zahtevek.
V kolikor je zemljišče po namenski rabi opredeljeno kot stavbno zemljišče ali se zemljišče nahaja v območju Krajinskega parka Drava, je za namen prometa z nepremičninami potrebno pridobiti s strani Občine **potrdilo, da Občina ne uveljavlja predkupne pravice.**

Lokacijska informacija se izdaja na zahtevo stranke, za namen projektiranja oz. pripravo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. V lokacijski informaciji so navedena merila in pogoji, kot jih določa prostorsko izvedbeni akt za lociranje in oblikovanje objekta, navedeni so tudi drugi predpisi s področja varovanja, ki jih je potrebno upoštevati. Za izdajo lokacijske informacije je potrebno plačati upravno takso v višini 22,66 EUR. Občina prav tako na podlagi vloge in priložene idejne zasnove oz. projektne dokumentacije izdaja **projektne pogoje in soglasje** k projektni dokumentaciji za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Uredba o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (Ur. l. RS, št. 18/13, 24/13, 26/13) razvršča objekte na zahtevne, manj zahtevne, nezahtevne in enostavne objekte ter določa vzdrževanje objektov. Za **enostavni objekt** ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja, je pa, v kolikor zemljišče leži v varovalnem pasu ali varovanem območju, potrebno pridobiti soglasje od pristojnega upravljavca. Za **nezahtevni objekt** je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje za nezahtevni objekt, ki ga izdaja upravna enota.

Za vse posege v **varovalnem pasu občinske ceste in na sami cesti** (gradnja, prekop ceste …) si je s strani Občine potrebno pridobiti soglasje oz. dovoljenje za izvajanje del na/ob občinski cesti. Glede na vrsto posega se v skladu z Zakonom o upravnih taksah plača upravna taksa.

Mojca Kacjan

KRVODAJALSTVO V OBČINI STARŠE

Krvodajalstvo je v Sloveniji, tako kot v mnogih evropskih in drugih državah po svetu, organizirano po načelih neplačanosti, prostovoljnosti in anonimnosti. Tudi obe Krajevni organizaciji Rdečega križa v naši občini vsako leto skupaj organizirata dve krvodajalski akciji.

Trudimo se, da občane o krvodajalskih akcijah obveščamo z vabili, plakati in obvestili v tedenskih občinskih novicah, po novem pa tudi s sms-sporočili. Ugotavljamo, da je tak način obveščanja izredno učinkovit, saj je na letošnji prvi krvodajalski akciji, ki je bila 8. maja 2015, kri darovalo kar 56 krvodajalcev iz Krajevnih organizacij Rdečega križa Starše in Marjeta.
Preteklo leto smo v naši KO RK pridobili le enega novega darovalca, na letošnji prvi krvodajalski akciji pa je k akciji prvič pristopilo kar 8 novih krvodajalcev.
V skladu s programom bomo v sodelovanju s KO RK Marjeta v letošnjem letu poleg majske krvodajalske akcije izvedli še eno, ki bo 11. novembra 2015. Že sedaj ponovno vabimo vse zdrave občane, predvsem pa mlade, ki imajo možnost, naj se nam pridružijo pri tej plemeniti dejavnosti.
Občina Starše na čelu z županom vsako leto organizira srečanje krvodajalcev s pogostitvijo in priložnostnim darilom, s čimer se zahvali krvodajalcem, ki so kri nesebično darovali 50-krat ali več. Zelo smo veseli, da nas naša občina pri tem podpira in sodeluje z nami.
Za to plemenito dejanje želimo pridobiti čim več novih krvodajalcev in predvsem motivirati mlade, saj je darovanje krvi izjemnega pomena za zdravljenje in reševanje življenj. Le z rednim krvodajalstvom bomo zagotovili zadostno preskrbo s krvjo, ki predstavlja nenadomestljivo zdravilo.

Predsednica KO RK Starše,
Nada Smolinger

OBČINSKA ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV ZA VREDNOTE NOB STARŠE

9. maja je minilo 70 let, ko se je končala druga svetovna vojna. Ko se spominjamo teh dogodkov, se poklonimo žrtvam, padlim za domovino v boju z okupatorjem, vseh tistih, ki so nam omogočili, da živimo v svobodi.

Organizacija zveze borcev ni več le organizacija borcev in drugih udeležencev NOB, temveč smo vanjo včlanjeni tudi tisti, ki imamo pozitiven odnos do NOB in smo pripravljeni sodelovati pri ohranjanju vrednot, kot so domoljubje, tovarištvo, enakopravnost.

Tudi v OO ZB za vrednote NOB Starše se zaradi starosti zmanjšuje članstvo. Na 68. skupščini OO ZB za vrednote NOB Starše, 20. aprila 2015, je bilo prisotnih 27 članov od skupno 41. Poročilo o delu ter smernice je podal predsednik Adolf Šerdoner. Vsi prisotni so veseli in hvaležni, da Občina Starše lepo skrbi za urejenost spomenikov in finančno podpira delovanje naše organizacije.

Na seji smo člani soglasno izvolili novo vodstvo. Predsednik je ostal Adolf Šerdoner, podpredsednica Majda Geršak, člani so: Anton Kirbiš – častni predsednik, Stanka Vobič – tajnica, Alojz Žunkovič – blagajnik ter Franc Golob, Feliks Furek, Drago Koser, Hilda Levstik, Edi Lupinšek in Darinka Lepej. Nadzorni odbor sestavljajo predsednik Ivan Paveo ter člana Franc Brglez in Martin Satler. Častni predsednik je tudi Maksimiljan Selinšek.

Naša želja je, da pridobimo nove mlajše člane, ki cenijo dejanja naših osvoboditeljev in bodo ohranjali vrednote NOB. Zato vas vabimo, da se nam pridružite.

Stanka Vobič

DNEVNI CENTER AKTIVNOSTI MARJETA NA DRAVSKEM POLJU

V DCA v Marjeti se dogajajo številne aktivnosti s področja kulture, telesne kulture, ročnih spretnosti, izobraževanja, zdravstva, druženja, kvalitetno preživljanje prostega časa … Vsaj trikrat na teden se izvaja telovadba, primerna za rehabilitacijo in razgibavanje telesa. Te skupine so tudi močno in stalno obiskane.

Redno po več skupin tedensko obiskuje tečaja nemškega in angleškega jezika. Slušatelji so zelo aktivni in jezikovne naloge redno delajo tudi doma.

Organizirani sta dve skupini za pouk računalništva. Vodi ga dipl. ing. računalništva in informatike, tako da je znanje, ki ga osvojijo, kvalitetno.

Občasno organiziramo kvalitetna predavanja iz potopisov zanimivih prigod potnikov iz tujih dežel. Nazadnje nam je svoje doživetje slikovito prikazal Jože Marolt, ki je s kolesom pet mesecev potoval po ZDA in Kanadi, spal na prostem, se srečal z medvedi, se družil z Indijanci, prekolesaril 7000 km od Vancouvra do Toronta, doživel prijaznost in pomoč pri neznancih, bil petkrat v časopisih lokalnega pomena itd. Njegov tricikel so nekateri tudi preizkusili. Obžalovali so tisti, ki zaradi obveznosti niso bili prisotni.

O gobah nas je s slikovnim materialom poučil Tone Poler, avtor številnih knjig o gobah.

Z običaji povezane dejavnosti so množično obiskane. Tako nam je upokojena aranžerka pomagala ustvarjati izdelke za krasitev grobov za 1. november, delali smo izredno lepe adventne okraske, presmece za cvetno nedeljo, zajčke in pisanke za veliko noč …

Vsak ponedeljek se zbere skupina zeliščarjev, ki ustvarja dobrote za navzoče in se uči. Redno pijemo čaj iz nabranih in posušenih zelišč. Nabirali smo zelišča, delali smo zeliščne napitke, sirupe, tinkture, likerje, izdelovali mazila za nego in lajšanje bolečin in se tako dopolnjevali v znanju in izkušnjah za v prihodnje. Znamo narediti imunal, zeliščno milo, čemažev namaz, regratov med in še mnogo drugega. V tem kratkem času, nekaj mesecev, smo napolnili skoraj sedemsto stekleničk in jih razdelili med naše ljudi.

Delavnice vodijo ljudje prostovoljno in brezplačno, čeprav so se za to nekateri še dodatno izobraževali. Dobrodošla je

vsaka pomoč in za njo se znamo tudi iskreno zahvaliti. Večkrat nas obišče tudi župan in nas pohvali. To nas zelo vzpodbudi in še raje se zaženemo novim, skupnim doživetjem nasproti.
Čeprav živimo v podeželskem okolju, se naši pridni ljudje radi družijo in si izmenjavajo življenjske izkušnje. DCA jim veliko pomeni.
To je predstavitev delčka aktivnosti in dogodkov, ki se izvajajo v DCA Marjeta.

Rozika Trifkovič

OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE

Zakon o varstvu kulturne dediščine določa načine varstva kulturne dediščine ter pristojnosti pri njenem varstvu z namenom omogočiti celostno ohranjanje dediščine.
V občini je trenutno registriranih 22 prostorsko relevantnih enot kulturne dediščine:

- Starše – cerkev sv. Janeza Krstnika
- Marjeta na Dravskem polju – cerkev sv. Marjete
- Prepolje – cerkev sv. Uršule
- Loka pri Staršah – Gomila
- Marjeta na Dravskem polju – znamenje na trgu
- Marjeta na Dravskem polju – znamenje pri hiši Marjeta 73
- Starše – dvorec
- Zlatoličje – znamenje ob kanalu Drave
- Zlatoličie – znamenje
- Brunšvik – del rimskega vodovoda med Framom in Ptujem
- Brunšvik – Gomila
- Brunšvik – vaška kapelica
- Marjeta na Dravskem polju – Klasinčeva kapelica
- Trniče – vaška kapela
- Starše – Jokova kapelica
- Starše – Štetarska kapelica
- Zlatoličje – vaška kapela
- Starše – spomenik padlim v prvi svetovni vojni
- Starše – spomenik NOB
- Starše – šola
- Starše – spomenik talcem
- Rošnja – Martinova hiša

V letu 2014 smo obnovili kužna znamenja, za kar smo porabili 15.618,44 EUR.

Kužno znamenje na vaškem trgu pri hiši Marjeta na Dravskem polju 30 v Marjeti na Dravskem polju: V 16. stoletju so domačini v zahvalo za premagano kugo postavili dve kužni znamenji (križa). Zgodnjebaročno zidano znamenje slopnega tipa ima kvadratni tloris, podstavek in hišico z nišami. Strešica je opečna in piramidaste oblike.

Kužno znamenje pri hišni številki 73 v Marjeti na Dravskem polju: Zgodnjebaročno zidano znamenje ima nizek podstavek in srednji del z rahlo usločenimi stranicami. Streha je piramidasta.

Kužno znamenje ob kanalu v Zlatoličju: Zidano slopasto znamenje kvadratnega tlorisa sestavljajo ožji podstavek, širša hišica z nišami in piramidasta streha. Baročno znamenje je postavljeno v spomin na kugo med leti 1710–12.

Kužno znamenje ob cesti v Zlatoličju: Zidano slopasto znamenje sestavljata zidan steber in širša hišica z nišami in piramidasta streha. Neogotsko znamenje je postavljeno v spomin na kugo med leti 1710–12.

Sredstva v višini 20.000,00 EUR smo po pogodbi o financiranju spomeniško-varstvenega projekta v letu 2014 Župna cerkev Sv. Janeza v Staršah (št. 3022) nakazali Župniji Št. Janž na Dravskem polju.

Potekali so tudi razgovori o prenosu lastništva gradu s Stanovanjskega sklada RS na Občino Starše, vendar dogovora nismo uspeli skleniti.
Za cerkev svete Marjete na Dravskem polju smo pridobili kulturnozgodovinski in gradbeni oris.

V letu 2015 načrtujemo obnovo (manjša popravila, pleskanje) spomenika talcev pod obrežjem.

Stanka Vobič

PROJEKT SKK

V okviru sredstev evropskega socialnega sklada in s sofinanciranjem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport izvajamo projekt Dvig socialnega in kulturnega kapitala v lokalnih skupnostih za razvoj enakih možnosti in spodbujanje socialne vključenosti (SKK) že od meseca septembra. Sodelovali smo z OŠ Duplek, OŠ Hajdina in OŠ Cirkulane–Zavrč. V projekt so bili vključeni prostovoljci (učenci, učitelji, starši, strokovni delavci, lokalna skupnost, neprofitne organizacije).

Že na začetku šolskega leta smo sodelovali na občinski prireditvi Pozdrav jeseni, kjer smo predstavili svoje izdelke. Kot folklorni gostje smo se udeležili prireditve Trgatev v Dupleku. Skozi celo leto smo dnevno izvajali dejavnosti, ki smo si jih zadali v začetku projekta. Zagotovo je bila ena izmed najboljših Tutorstvo, kjer so si učenci med seboj učno pomagali. Dnevno smo brali knjige in ustvarjali na temo prebranega. Učenci so domov odnesli izbrano knjigo in hišnega ljubljenčka (igračo), ki so mu morali knjigo prebrati in zanj napisati dnevnik. Zapise smo redno prebirali v šoli. Ta dejavnost se je prepletala s projektom Naša mala knjižnica, v katerem so sodelovali oddelki podaljšanega bivanja. Tedensko smo ročno ustvarjali na določeno temo. V oktobru smo sodelovali v veliki odmevni akciji Simbioza giba. Izvedli smo dve dobrodelni akciji (Dobrodelni sejem in Dobrodelna akcija za živali). Sejem je potekal tako, da so učenci prinesli dobro ohranjene predmete. Za vsak predmet, ki so ga prinesli, so dobili kartonček, s katerim so prišli na sejem. Tako so si smeli izbrati svoj najljubši predmet in ga odnesti domov. Stvari, ki so ostale, smo podarili RK Maribor. V dobrodelni akciji za živali smo zbirali hrano, koce, odeje, deke za naše štirinožne prijatelje v azilu. Na valentinovo smo sodelovali na pustni povorki in v goste povabili "robotke" drugega razreda iz Hajdine. Vse štiri šole smo sodelovale kar nekajkrat, med drugim na pohodu po Halozah in športnih igrah. V aprilu smo izvedli Noč branja, v katero sta bila vključena tudi poklicna gasilca iz Maribora. Za nekatere učence je bil nepozaben ogled tekme na stadionu Ljudski vrt, kjer so igrali nogometaši NK Maribor in NK Celje. To so le nekatere dejavnosti, ki so potekale na naši šoli.

Kaj smo s projektom pridobili? Razvijali smo občutek za sočloveka ter samospoštovanje, povečali rast stikov med šolami, se medgeneracijsko povezovali, krepili prijateljske vezi in občutek za prostovoljstvo ter sprejetost, skrbeli za svoje zdravje, razvijali pismenost ter ročno spretnost ...

Ob tem bi se rada zahvalila vodstvu šole, saj so naše zamisli vedno našle plodna tla. Iskrena hvala tudi vsem vam, ki ste se kot prostovoljci odzvali na naš klic in nam po svojih najboljših močeh pomagali.

Če bi mogla izpostaviti le eno pozitivno stvar, je to zagotovo dobro sodelovanje. K omenjenemu pa spadata tudi zaupanje in prijateljstvo. Tega v projektu SKK zagotovo ni manjkalo.

Vodja projekta: Janja Klajderič

OTROCI SO NARISALI

Melani Köpp, 1.b

Žan Pihler, 1.b

Iza Sajko, 2.b

Ella Pintar, 2.b

Eva Pšajd, 3.b

Sara Pečnik, 3.b

Tjaša Fuks, 4.b

Maja Štumperger, 4.b

POMEN IZGRADNJE NAMAKALNIH SISTEMOV

Območje Dravskega in Ptujskega polja v zadnjih letih, razen v letu 2014, vedno bolj pogosto prizadene suša. Količina padavin v rastni dobi se zmanjšuje, zato so posledice vročega obdobja poletja toliko bolj katastrofalne za kmetijske rastline.

Na drugi strani imamo v Podravju zagotovljen naravni vir vode v kanalih reke Drave. Dovodni kanal HE Zlatoličje poteka skozi najboljša kmetijska zemljišča v občini Starše. Odvzem vode iz dovodnega kanala HE Zlatoličje je v koncesijski pogodbi Dravskih elektrarn opredeljen v višini 6 m3/sekundo, kar nedvomno omogoča izgradnjo velikih namakalnih sistemov levo in desno od kanala. Z izgradnjo namakalnih sistemov bi močno izboljšali agrotehnične pogoje pridelave na njivskih površinah. Tekstura tal na tem območju izredno dobro prenaša namakanje, zato sta izgradnja in uporaba namakalnih sistemov toliko bolj priporočljivi.

Stroški izgradnje črpališča z opremo, primarni in sekundarni podzemni cevni razvod namakalnega sistema, z urejenimi hidranti za odvzem vode na parcelah kmetijskega zemljišča se financirajo iz Programa razvoja podeželja. Prvi razpis iz PRP pričakujemo že v letu 2015. Na razpis se bodo lahko investitorji, praviloma lokalne skupnosti, prijavili z izdelanimi programi. Strošek izgradnje velikega namakalnega sistema se spreminja glede na velikost oziroma število ha znotraj namakalnega sistema. Po izkušnjah izgradnje velikega namakalnega sistema v občini Ormož in na območju občine Krško je strošek izgradnje med 4500–5000 EUR na ha kmetijske površine.

Velik namakalni sistem deluje na vzdrževanju ustreznega tlaka vode v ceveh, da lahko več uporabnikov hkrati namaka kmetijske površine. Hidrant na kmetijski parceli posameznemu lastniku parcele znotraj namakalnega območja omogoča, da lahko namaka kmetijske površine. Za namakanje potrebujemo ustrezno opremo glede na to, ali gre za bobenski namakalnik, cevni sistem z mikro razpršilci ali kapljični sistem namakanja, kar predstavlja terciarni del namakalnega sistema, ki si ga mora zagotoviti obdelovalec površin. Za nakup namakalne opreme bodo na voljo tudi razpisi v Programu razvoja podeželja.

Podpore za izgradnjo velikih namakalnih sistemov so bile v preteklem obdobju s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ugodne. Iz sredstev razpisa so 100-odstotno pokriti stroški izgradnje sistema, razen strošek DDV. Tudi v novem programskem obdobju razvoja podeželja od leta 2014 do 2020 so predvidena izdatna sredstva za ta namen, predvidoma pod enakimi pogoji pokrivanja stroškov. V osnutku programa je predvidenih okrog 24 milijonov EUR za vse agrarne operacije, kar bi zadostovalo za izgradnjo pribl. 5000 ha novih namakalnih sistemov v Sloveniji. Regijski razvojni program v Podravju je načrtovan v obsegu 3000 novih ha površin in zato moramo intenzivno pripravljati dokumentacijo za izgradnjo velikih namakalnih sistemov. Občina Starše ima idealne pogoje za izgradnjo namakalnih sistemov glede na vir vode v vodnem sistemu Drave in že izvedeno komasacijo in agromelioracijo kmetijskih zemljišč.

Poraba vode na namakalnih sistemih

Poraba vode namakalnega sistema je odvisna od potreb in načina namakanja. Povprečna poraba vode za namakanje je v obdobju 2000–2008 po študiji o namakanju v Sloveniji znašala 830 m3/ha. Pri tem je bilo največ, 1.442 m3, v letu 2000, najmanj, 241 m3, pa v letu 2008. Enkratni odmerek namakanja je okvirno do 20 l/m2 (20 mm padavin) oziroma 200 m3/ha. Količina je odvisna od dnevne evapotranspiracije, ki predstavlja izhlapevanje (iz površine) in transpiracije (izguba vode preko rastlin). Ta je odvisna od sončnega sevanja, temperature zraka, vlage v zraku in hitrosti vetra. Izgube vlage se gibljejo od 6 do 7 l na m2/dan, kar pa je odvisno od vremenskih pogojev v posameznem obdobju. Poraba vode je močno odvisna od samega sistema namakanja, ali gre za oroševanje (pršenje) ali za kapljično namakanje, in od vremenskih razmer.
Na Ptujskem polju si lahko v prihodnjih letih z namakanjem kmetijskih površin zagotovimo stabilno poljedelstvo, zelenjadarstvo ter pridelavo drugih intenzivnejših kmetijskih kultur. Z namakanjem se bistveno izboljša ekonomika pridelave, tako glavnih poljščin, kot so koruza, krompir, oljne buče, strniščni posevki kot tudi intenzivnejših vrtnarskih kultur in jagodičevja.

V Kmetijski svetovalni službi smo naredili okvirni izračun ekonomskega učinka namakanja pri posameznih kulturah, ki je prikazan v tabeli. Praktično pri vseh kmetijskih kulturah je pozitiven ekonomski učinek pričakovan. V tabeli so prikazani podatki povečanega pridelka in ekonomski učinki pri različnih kulturah, ki jih dosežemo z namakanjem na ha posamezne kulture. Učinek namakanja je viden tudi na kakovosti samega pridelka, posebej pri krompirju, povrtninah in zelenjadarstvu.
Povprečna cena energije za 1 m3 vode za namakanje znaša okrog 0,15 centov (izkušnje iz Podravja). Cena je odvisna od velikosti površin znotraj namakalnega območja. Cilj bi moral biti, da se večina zemljišč znotraj namakalnega sistema namaka, s tem so tudi stroški namakanja nižji. Pri porabi 1000 m3 vode/ha znaša strošek same energije za pogon vode 150 EUR/ha. S porabo 1000 m3 vode na ha bi gotovo zagotovili normalen pridelek koruze. Lahko bi izračunali, da bi pridelali 4 do 6 ton več koruznega zrnja

KULTURA	POVPREČNI PRIDELKI*	PRIDELKI Z NAMAKANJEM* KG/HA	RAZLIKA KG/HA	CENA EUR CENT / KG	DODATNI PRIHODEK	STROŠEK NAMAKANJA SPREMENLJIVI	PRISPEVEK ZA KRITJE STALNIH STROŠKOV
PŠENICA	5.000	7.000	2.000	17	340	170	170
KORUZA – ZRNO	7.000	11.000	4.000	16	640	170	470
KORUZA – SIL.	32.000	45.000	13.000	3,7	481	170	311
KROMPIR	30.000	45.000	15.000	13	1.950	170	1.780
OLJNE BUČE	650	1.200	550	3,2	1.760	170	1.590
RDEČA PESA	25.000	40.000	15.000	11	1.650	170	1.480
ZELJE	35.000	60.000	25.000	16	4.000	170	3.830
ČEBULA	30.000	50.000	20.000	20 (80)	4.000	170	3.830

Tabela: Izračun vpliva namakanja na povečanje pridelkov in doseganje pokritja ob povprečnem strošku namakanja 170 €/ha/leto (izračun Kmetijske svetovalne službe).

Namakanje (MK).

na ha njivske površine ali povprečno vsaj 4 tone zrnja več oziroma 20 do 30 ton več mase koruzne rastline na ha. Podobno je pri pridelku krompirja, oljnih buč in drugih kultur. Torej je razvoj namakalnih sistemov potreben in **ekonomsko upravičen**, posebej na površinah, ki so za sušo zelo občutljiva. Na teh območjih pa je potrebno razvijati v kolobarju pridelavo intenzivnejših rastlin, ki so tudi donosnejše in nam strošek namakanja še bolj povrnejo.

Stroški za delovanje namakalnega sistema na letni ravni so povezani z vzdrževanjem sistema, zavarovanjem sistema, stroškom vode in energije za pogon črpalk. Po izkušnjah velikih namakalnih sistemov v občinah Ormož in Gorišnica so stroški med 150 do 180 EUR/ha ob porabi vode 1000 m3/ha ali 1000 l vode/m2.

Kaj storiti?

Na območju Občine Starše se pristopi k izgradnji velikega namakalnega sistema, kjer lokalna skupnost prevzame vlogo investitorja, temu pa morajo slediti lastniki zemljišč, ki morajo soglašati s postavitvijo namakalnega sistema na zaokroženem območju (80 % lastništva mora soglašati).

Investitor na podlagi pridobljenih soglasij lastnikov zemljišč vloži vlogo za izdajo Odločbe o uvedbi namakanja na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Odločba je osnova za izdelavo projekta, pridobitev gradbenega dovoljenja, izdelavo vloge za razpis, izgradnje namakalnega sistema in pridobitev uporabnega dovoljenja za delovanje.

Lastniki zemljišč se zavežejo, da bodo namakalni sistem aktivno uporabljali, saj je to tudi ekonomsko najbolj koristno za gospodarjenje na kmetiji. Namakalni sistem je pomemben tako za male kot velike lastnike zemljišč, saj omogoča intenzivnejšo pridelavo, večji ekonomski učinek pridelave in odpira nova delovna mesta v kmetijski pridelavi.

Za učinek pa si moramo zagotoviti organizacijo pridelave in prodaje kmetijskih pridelkov, še posebej pridelavo intenzivnejših kultur, od koruze, oljnih buč, krompirja, zelenjave, povrtnin, jagodičevja ter drugih kultur. Smo pripravljeni, da del razvojnih sredstev pripeljemo v Podravje in zagotovimo razvoj kmetijske pridelave na tem območju? Preidimo iz apatije v aktivno vlogo in si z namakanjem zagotovimo razvojno priložnost v kmetijski pridelavi.

KGZS Zavod Ptuj
Kmetijska svetovalna služba
Peter Pribožič, univ. dipl. ing. zoot.

KRAJINSKI PARK DRAVA

Drava je največja reka v Sloveniji. Pri Mariboru preide iz ozke doline med Pohorjem in Kozjakom v odprt nižinski svet, kjer je z zasipavanjem s silikatnimi prodi med ledenimi dobami oblikovala Dravsko ravan. Pred izgradnjo elektrarn je bila tukaj lepo ohranjena značilna spreminjajoča se podoba nižinske reke s številnimi prodišči, otoki, stranskimi rokavi, mrtvicami in poplavnimi gozdovi. Pogosto je reka prestopila bregove in poplavila celotno področje, kar se ob izjemno visokih vodah dogaja še danes. Tako opravlja stara struga Drave oz. njena loka izjemno pomembno in velikokrat prezrto vlogo varovanja pred poplavami. Po izgraditvi HE Zlatoličje se skozi strugo reke Drave med Mariborom in Ptujem pretaka le »biološki minimum«, naravni procesi rečne dinamike pa so močno okrnjeni. Kljub mnogim negativnim posledicam posegov je območje s stališča biotske raznolikosti in naravovarstvenega pomena še vedno eden najpomembnejših delov narave v Sloveniji. Nižinski, meandrirajoči in deloma razvejani tok s poplavnim območjem je kompleksno funkcionalno naravno območje, v nacionalnem in mednarodnem merilu redek ekosistem z veliko pestrostjo habitatov in vrst, življenjski prostor ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Območje odlikuje velika raznolikost bivališč ter rastlinskih in živalskih vrst, med katerimi lahko mnoge označimo kot zelo ogrožene. V zadnjih desetletjih je bilo na območju opaženih preko 270 vrst ptic, približno 50 vrst rib, okoli 40 vrst kačjih pastirjev, 30 vrst sesalcev, 14 vrst dvoživk, 9 vrst plazilcev in preko 600 različnih rastlin.

Krajinski park Drava je naravni zadrževalnik visokih voda, ki ga moramo ohraniti tudi zaradi lastne varnosti pred poplavami.

V letu 2014 smo po več kot 200 letih na območju Krajinskega parka Drava ponovno opazili prisotnost bobra, ki so ga leta 1998 v naravo ponovno naselili na Hrvaškem in se počasi vrača po toku Drave navzgor.

Leta 1992 je takratna občina Maribor območje struge Drave s poplavnim pasom med Meljem in mejo z občino Ptuj zato z Odlokom o razglasitvi naravnih znamenitosti na območju občine Maribor (MUV občin Dravograd, Maribor, Pesnica, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Ruše, št.17/92, v nadaljevanju Odlok o zavarovanju) zavarovala kot Krajinski park Drava.

Krajinski park je namenjen ohranitvi značilnega tipa obrečne kulturne pokrajine, ki se je tu izoblikoval, ter ohranitvi naravnih karakteristik Drave in ostalih objektov in območij naravne dediščine. Na območju Krajinskega parka Drava je predvideno ohranjanje teh značilnosti z ustrezno, tradicionalno kmetijsko in gozdarsko rabo prostora ter takšnim urejanjem vodnih površin, ki je v skladu z njihovimi ekološkimi in krajinsko estetskimi značilnostmi. Da bi to dosegli, je na območju krajinskega parka potrebno upoštevati naslednje omejitve, prepovedano je:

- graditi zgradbe v poplavnem pasu reke Drave;
- graditi izven strnjenih naselij; dovoljeno je graditi na podlagi veljavnih zazidalnih načrtov ter v sklopu obstoječih kmetij. Gradnje morajo biti usklajene z lokalnimi značilnostmi urbanizacije, arhitekture in stavbarstva;
- graditi vodne zbiralnike za pridobivanje energije;
- urejati in vzdrževati vodne in obrežne površine na način, ki ni v skladu z njihovimi ekološkimi in krajinsko estetskimi značilnostmi;
- izvajati večje hidromelioracije, agromelioracije in komasacije;
- odlagati ali odmetavati odpadke vseh vrst izven za to določenih in ustrezno urejenih mest in kakršnokoli onesnaževanje voda;
- locirati trajna odlagališča odpadkov;
- izkoriščanje gramoza in mivke izven za to določenih in ustrezno urejenih mest;

- posegati v kmetijsko zemljišče tako, da se s tem bistveno spremeni izgled krajine;
- spreminjati namembnosti zemljišča brez usklajevanja in soglasja Zavoda RS za varstvo narave;
- uporabljati agrokemična sredstva za zatiranje in uničevanje rastlin in živali zunaj obdelovalnih površin;
- povzročati stalne vibracije in eksplozije;
- v gozdovih sekati na golo in vnašati neavtohtone rastlinske vrste;
- naseljevanje tujih rastlinskih in živalskih vrst v prosto naravo;
- trajno odstranjevati drevesno in grmovno vegetacijo izven gozdov (posamična drevesa, mejice, zarast ob potokih in jarkih ...). Dovoljeno je tradicionalno gospodarjenje s to zarastjo in vzdrževanje mejic in obvodne zarasti. V gozdovih krajinskega parka je obvezno strokovno odkazilo in gospodarjenje na način, ki ohranja naravne ekološke karakteristike gozdov.

Krajinski park Drava je zaradi prisotnosti številnih redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov v celoti vključen v nacionalno omrežje ekološko pomembnih območij, znotraj parka je opredeljeno tudi večje število naravnih vrednot. Naravovarstveni pomen območja je bil tudi razlog, da je bil večji del krajinskega parka ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo vključen tudi v evropsko omrežje ekološko pomembnih območij Natura 2000.

Tako bogata naravna dediščina je hkrati privilegij lokalnih prebivalcev, ki ste njeni največji koristniki, in zaveza, da jo ohranite tudi zanamcem. Neobhodno je zato tudi potrebno za posege, ki bi lahko bili v nasprotju z varstvenim režimom parka ali v nasprotju s cilji varstva Natura 2000 območja, pridobiti ustrezna soglasja oz. dovoljenja.

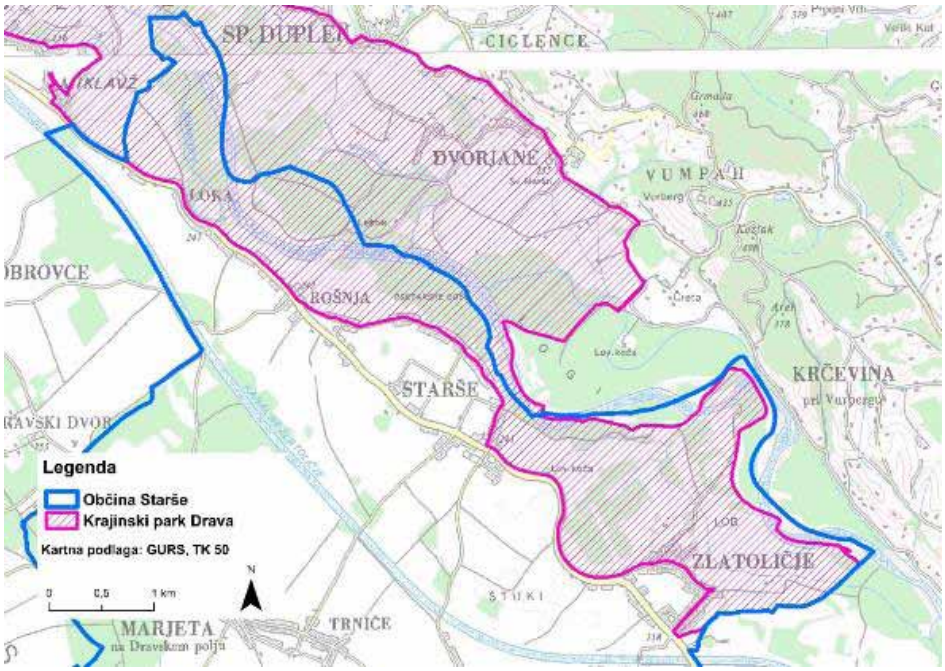

V zadnjih letih smo na območju Krajinskega parka Drava zaznali večje število nedovoljenih trajnih krčitev mejic in gozdnih otokov. S takšnimi posegi ne izgubljamo le biotske raznovrstnosti pač pa povečujemo tudi rušilno moč vetrov ob neurjih, erozijsko moč vode ob poplavah ter izgubljamo lepoto kulturne krajine.

Za vse posege v krajinskem parku, ki bi lahko bili v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom, je skladno z določili Odloka o zavarovanju potrebno pridobiti soglasje Zavoda RS za varstvo narave, OE Maribor, Pobreška cesta 20, 2000 Maribor.

Hkrati je skladno z določili Zakona o ohranjanju narave za posege na zavarovanem območju in Natura 2000 območju potrebno pridobiti naravovarstveno soglasje (za posege, za katere je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje) ali dovoljenje za poseg v naravo (za posege, ki niso gradnje, npr. trajna odstranitev mejic, nasutja zemljine, agromelioracije, kopanje jarkov ...). Naravovarstveno soglasje izdaja Agencija RS za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana, dovoljenje za poseg v naravo pa Upravna enota Maribor, Ulica heroja Staneta 1, 2000 Maribor.

S spoštovanjem narave ne ohranjamo le življenjskih prostorov ogroženih rastlin in živali, s tem ohranjamo predvsem kakovost svojega lastnega življenjskega okolja. Dolgoročne prednosti ohranjanja narave v Krajinskem parku Drava so namreč tudi pomembne dobrine lokalnih prebivalcev, kot so čista pitna voda in zrak, zdrava, lokalno pridelana hrana ter kakovostno preživljanja prostega časa v neokrnjeni naravi.

Velik del zavarovanega območja Krajinskega parka Drava se danes nahaja znotraj občine Starše.

Aleksander Koren, univ. dipl. biol.
Zavod RS za varstvo narave,
OE Maribor
Vir fotografij: arhiv ZRSVN

MEDNARODNO PRIJATELJSKO SREČANJE V DONJI VOĆI

Od petka, 8., do nedelje, 9. maja 2015, je v Donji Voći v sklopu 32-letnega sodelovanja potekalo prijateljsko srečanje med pobratenima občinama Starše in Donja Voća. Srečanja se je udeležila Osnovna šola Starše, udeležila so se ga tudi naša društva DU upokojencev Starše, DCA Starše, TD Starše, Društvo Ajda in drugi ter seveda župan g. Bojan Kirbiš in podžupan g. Marjan Malek. Predstavili smo se s športom, kulturo, turizmom in dejavnostjo.

V petek smo si lahko ogledali nogometno tekmo mladih iz občine Starše in ekipe iz Donje Voće ter odbojko na pesku. Zvečer se je predstavila osnovna šola iz Donje Voće, nato pa je nastopil ansambel in nas zabaval do jutranjih ur.

V soboto smo se že zgodaj vrnili v Donjo Voćo, saj nas je čakal kratek kulturni program na tamkajšnji osnovni šoli. Po programu smo se skupaj z učenci njihove in naše osnovne šole odpravili na ogled jame Vindija. Pri jami so nam pripravili še lončarske delavnice, kjer smo iz gline izdelovali razne stvari. Učenci obeh šol so se zelo ujeli, tako da je bilo slovo še toliko težje.

V popoldanskem času se je začela košnja trave s staro koso. Predstavili smo starodobne traktorje, s katerimi so se ljudje lahko peljali po Donji Voći. Z njimi smo gostitelje zelo presenetili. Ponosni smo bili tudi na mladince NK Zlatoličje, ki so tamkajšnje domačine premagali s 5 : 1. Društva so se zelo potrudila s pripravo hrane, tako da nikoli nismo bili lačni.

Na glasbenem in kulturnem področju so nastopili Godci ljudskih viž, Nonet PGD Zlatoličje in FS KUD "Franc Ilec".

Nedelja je bila zadnji dan naše udeležbe v občini Donja Voća. V znak nadaljevanja dobrega sodelovanja občin so pred njihovo občinsko stavbo posadili potomko naše stare trte.

Župan je dejal, da tudi če potomka ne bo uspela, bo naše prijateljstvo ostalo. Nastopili so Nonet PGD, njihovo društvo pa nam je predstavilo kratko igro, ob kateri smo se nasmejali. Društva so ponovno poskrbela, da nismo bili lačni. Ob zaključku se je župan Donje Voće g. Kruno Jurgec zahvalil našemu županu g. Bojanu Kirbišu. V zahvalo sta si izmenjala sliki. Mi smo jim podarili sliko kurentov.

Skupaj smo preživeli tri čudovite dni in upamo, da se bodo kmalu spet ponovili.

Sara Esih

40-LETNICA ANSAMBLA EKART

V petek, 22. maja, se je v Večnamenski dvorani v Staršah odvrtela že 16. televizijska oddaja POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL, ena največjih in najodmevnejših prireditev na Štajerskem, ki si jo je ogledalo že več kot 2 milijona TV-gledalcev.

Organizator, KGD PTIČICA, je tudi tokrat pripravil dve 75-minutni oddaji, ki sta bili televizijsko in radijsko posneti in bosta kasneje večkrat predvajani.

Rdeča nit prve oddaje je bila harmonija sodelovanja med ljudmi, kraji in občinami ter veselje, ki ga začutimo ob sodelovanju.

Druga oddaja pa je bila v celoti posvečena visokemu jubileju – 40-letnici ansambla Ekart, njihovi glasbi, glasbenim prijateljem in druženju. Večer so popestrili: SLOVENSKI ZVOKI, ans. ROKA ŽLINDRE, ans. VIKEND, FANTJE NA VASI, ans. KLEMNA ROŠERJA, ans. ROSA, ŠTAJERSKI FRAJTONARJI, humorista LUKA in PEPI, številni sogovorniki ter jubilanti – ansambel EKART!

Program so povezovali Smiljan Greif, Jože Ekart in Tone Petelinšek, za vse obiskovalce pa je bil prost vstop!

Tradicija se nadaljuje, naše misli pa so že pri novi oddaji čez leto dni. Kakšna bo, kdaj in kje, so vprašanja, na katera bodo dali odgovor tisti, ki odločajo o kulturnem utripu naših krajev. Prav njim zastavljamo vprašanje: Polje, kdo bo tebe ljubil?

Jože Ekart

TEDEN LJUBITELJSKE KULTURE

Slovenija se s Tednom ljubiteljske kulture pridružuje mnogim evropskim državam, ki se vsako leto poklonijo kulturnim ustvarjalcem ter opozorijo na pomen, kakovost in množičnost ljubiteljske kulture v sodobni družbi. Vseslovenski Teden ljubiteljske kulture je priznanje vsem, ki svojo energijo in čas namenjajo kulturi. Prek kulturnega dogajanja povezujemo prebivalce celotne Slovenije in zamejstva. Namen projekta, ki bo v letu 2015 izveden drugič, in sicer od 15. do 24. maja, je opozoriti družbo na fenomen ljubiteljske kulture in kulturnim ustvarjalcem omogočiti večjo prepoznavnost in priznanje. Z vseslovenskim Tednom ljubiteljske kulture želimo pod enotno in prepoznavno podobo predstaviti vse, ki svoj prosti čas in energijo namenjajo ljubiteljski kulturi.

Tudi v občini Starše je na predlog KUD "Franc Ilec" Loka–Rošnja potekala prireditev, na kateri smo spregovorili o ljubiteljski kulturi v občini Starše in širše. V kulturnem programu so se nam predstavila kulturna društva Nonet PGD Zlatoličje, Godci ljudskih viž in folklorna skupina KUD "Franc Ilec", veteranska FS Veseli pastirji in Tamburaška skupina KUD Ivan Lončarič. O ljubiteljski kulturi v občini in RS je spregovoril Marjan Malek. Poudaril je, da je kulturna dejavnost v občini zelo razvejana, veliko kulturnih društev in posameznikov, šola, vrtec deluje ljubiteljsko skozi prepoznavnost plesa, godenja, glasbenega ustvarjanja, gledališke igre in petja. Razumevanje občinske uprave in župana je zelo dobro. Kulturna društva veliko ustvarjajo in

organizirajo raznovrstne kulturne vsebine, igre, koncerte, nastope in sodelujejo na proslavah ali prireditvah drugih društev v občini.

Prireditveni prostor za izvedbo dneva ljubiteljske kulture v občini Starše pa je bil izbran v vaškem središču z namenom, da damo vsebino tem objektom v občini. Na prireditvi nismo veliko govorili, govorila je predstavitev nastopajočih v pesmi, godenju, plesu in muziciranju.

Posebej je izpostavil, da posamezne skupine kulturno dejavnost prenašajo tudi širše, zelo kvalitetno se predstavljajo doma in v tujini in so pravi ambasadorji promocije naše občine Starše.

Kulturni pozdrav!

Marjan Malek,
podžupan občine

PRVA POLOVICA LETA V KUD IVAN LONČARIČ

Kot bi trenil, bodo spet pred nami počitnice naših otrok in vnukov, pred mnogimi bo čas dopustov, pred člani društev pa rahlo zatišje pri ustvarjanju na kulturnem področju. In prav je tako. Tudi v ljubiteljski kulturi je potreben neke vrste premor, da lahko potem v jesenskem in zimskem času spet namenimo temu delu več časa, veselja po ustvarjanju in iskanju idej za doseganje uspehov.

Za naše društvo lahko povsem upravičeno rečem, da je za nami pet nadvse uspešnih mesecev, saj je vsaka sekcija ustvarjala po načrtu, ki smo si ga zastavili na začetku leta. Dramska sekcija se je s komedijo Anice Močivnik Prevare uspešno predstavila številnim gledalcem, ki so ob dogodkih na kmetiji uživali in se resnično nasmejali, igralce pa nagradili z bučnimi aplavzi. Prav ti pa so ustvarjalcem odrskih del, ki jih predstavijo v domačem narečju, največ in edino, kar jih spodbuja za delo v prihodnje. S komedijo bomo jeseni še gostovali.

Tamburaški orkester se je poleg mnogih nastopov pridno pripravljal za revijo tamburašev na Ptuju, kjer so osvojili zlato priznanje in si s tem zagotovili nastop na državni reviji, ki je bila 17. 5. v Laškem. Ko bo posnetek predvajan na RTV Slovenija (sporočili bomo v Novicah občine Starše), boste videli, kakšni tamburaški ansambli se lahko udeležijo državne revije.

Tudi pevke ženskega zbora se že pridno pripravljajo na samostojni koncert ob 25. obletnici prepevanja, ki ga bodo imele jeseni.
Vsak, ki ljubiteljsko ustvarja na katerem koli področju, še zlasti pa na kulturnem, kjer ocenjevalci pričakujejo kakovost, ve, koliko časa je potrebnega, da dosežemo uspeh. Zato bi rekla hvala vsem, ki delajo za ugled lastnega društva v občini ali pa le-to zastopajo izven nje.

Ker vemo, da je ves vložen trud brezplačen, da so za uspeh potrebna velika odrekanja in dobra volja in da so le zadovoljni gledalci in poslušalci potrdilo temu delu, bi rada rekla vsem, ki si naše prireditve ogledajo, lepa hvala in jih povabila tudi na prihodnje prireditve.

Ker pa je pred nami občinski praznik, bi vam, občanom, v imenu vseh članov KUD Ivan Lončarič zaželela le lepo praznovanje in obilo užitkov ob vseh pripravljenih dogodkih.

Za KUD zapisala,
Mira Lončarič

POJOČE TRAVICE Z NOVO PREDSTAVO

Pojoče travice smo bile tudi v tej sezoni aktivne. Ob naših stalnih projektih smo pripravile novo gledališko-plesno predstavo Volk in sedem kozličkov. Zelo uspešno smo jo premierno predstavile v mesecu decembru v Rošnji. Otroci, njihovi spremljevalci in seveda naši prijatelji so bili navdušeni. Takšnega zadovoljstva in pozitivne energije še nikoli nismo doživele. Res prijeten občutek, ki pobože srce in dušo. Prvič smo gostovale tudi v Trničah in bile prijetno presenečene, saj je bila dvorana kmalu polna. Nastopale smo še večkrat. Zadnji naš obisk je bil v vrtcu Kekec na Pobrežju, kjer smo igrale dvakrat, za otroke prvega in drugega starostnega obdobja. Malo nas je skrbelo, kako bodo reagirali jaslični otroci. A naš "volkec" je postal mirnejši, malo manj požrešen, in malčki so ga lepo sprejeli. Navdušili smo otroke in tudi vzgojiteljice. Dogovorili smo se, da še pridemo.

Pripravljamo že novo predstavo in oblikujemo nove projekte. Želimo si veliko zadovoljnih obiskovalcev, saj je to namen našega društva. Zato ne smete zamuditi naših predstav.

Ker se poletje bliža, vam želimo zanimive, tople počitnice. Doživite nova poznanstva, naberite si moči in neskončno uživajte.

Mi smo z mislimi vedno z vami.

Marija Huber

PRVI PRAZNIK ŽETVE PIRE

Pošteno nas že greje sonce in letošnja pomlad se je hitro prevesila v poletje. Ker gre čas tako hitro dalje, tudi me nimamo dosti časa za počitek. Za letos Društvo Ajda načrtuje nekaj novosti.

Z novim letom so nekatere članice sklenile novo zaobljubo – da se bodo letos posvetile zdravju telesa in duha – in čisto resno začele s telovadbo že januarja. Vsak ponedeljek zvečer so se sestale v DCA Marjeta in se pridno razgibavale ob pilatesu & jogi.

V februarju smo sklepčno izpeljale občni zbor in predstavile letošnji plan dela v našem društvu. Na žalost nam je že prva naloga padla v vodo, saj za skupinsko pustno masko ni bilo dovolj zainteresiranih članic. Smo pa zato izdelovale čudovite cvetlice in šopke na delavnici iz krep papirja.

Kar hitro v marcu, ko so se pokazali prvi sončni žarki, so ob našem zeliščnem vrtu zrasle nove lesene brajde in posadile smo dodatne nove sadike kvintona. Malo smo še seveda olepšale naš zeliščni vrt, čeprav je bilo treba počakati na več sončnih žarkov, da so trajnice spet pokukale na plano.

Je pa hitro prišel čas, ko smo morale posejati buče in koruzo, še prej pa njivo tudi malo pripraviti na sejanje. No, buče že lepo rastejo, tudi "vkapale" smo jih že.

V dvorani v Staršah smo imeli priložnost obiskati zaključno oddajo Polka in Majolka, kjer sta na pevskem tekmovanju zmagali dve naši občanki. Naše članice so prekrasno uredile in okrasile oder ter predstavile domačo potico, šarkelj in pecivo.

V maju smo v Donji Voći na Hrvaškem pogostile goste s

pecivom, skuhale smo prave domače ajdove žgance in pravo domačo gobovo juho iz gob, ki so jih nabrale naše članice. Bilo je zelo okusno, saj so lonce in "piskre" polizali do konca. Nekaj naših članic se je udeležilo tudi tekmovanja v košenju trave na stari način.

Doma smo zopet uredile naš zeliščni vrt, ki se je že pošteno razbohotil in nudi številne zdravilne in okrasne rastline ter zelišča.

Kaj pa ima Ajda s piro? Letos imamo na naši njivi posejano piro in priredile bomo praznik ročne žetve pire po starem običaju. Dogodek bo izpeljan v juliju, odvisno od zorenja. Vas pa že zdaj vabimo, da spremljate novičke, kjer bomo objavile, kdaj se bo praznik odvijal. Vabimo vse kosce in ženice, da se prijavite na žetev pire in pokažete, kako se je to opravilo izvajalo včasih.

Vljudno vabljeni!

Tina Golob

SEKCIJA STEZNEGA KEGLJANJA DU MARJETA SE PREDSTAVLJA

Člani sekcije steznega kegljanja smo bili v letu 2015 udeleženi na četrtem Brankovem memorialu. Turnir je potekal 13. 2. v dvorani Tabor. Sodelovalo je 13 ekip, ekipa iz DU Marjeta je zasedla četrto mesto. Za ekipo iz DU Marjeta je četrto mesto zavidljiv uspeh.

V sezoni 2014/15 smo redno sodelovali na dvaindvajsetih tekmovanjih, za prehodni pokal ZPZDU Maribor (Zgornjepodravska pokrajinska zveza društev upokojencev Maribor) in osvojili šesto mesto izmed dvanajstih ekip, in to s 15858 podrtimi keglji. Za primerjavo še podatek, da smo v sezoni 2013/14 s 14702 podrtima kegljema zasedli tretje mesto. V obeh primerih smo imeli isto število dobljenih tekem. Takšna je pač slučajnost ali športna sreča, ki je odvisna od več dejavnikov.

Letos je bila sekciji steznega kegljanja iz DU Marjeta s strani ZPZDU in komisije za šport in rekreacijo dodeljena dolžnost, da kot organizatorji izbirnega tekmovanja za državno prvenstvo vodimo vse aktivnosti za izvedbo tekmovanja.

Na tem tekmovanju v dvorani Tabor je 8. 5. 2015 sodelovalo 13 ekip. Med ekipami smo sodelovali člani sekcije steznega kegljanja iz DU Marjeta. Z odličnim rezultatom, 1027 podrtimi keglji, smo osvojili 1. mesto in tako prišli v izbor na državno prvenstvo, ki se bo odvijalo v oktobru.

Vsem članom sekcije steznega kegljanja iz DU Marjeta se iskreno zahvaljujem za njihov trud in čut odgovornosti ter za prijetno sodelovanje, saj prav homogenost ekipe daje rezultate, ki peljejo ekipo ponovno na državno prvenstvo.

Maks Ekart

UPOKOJENSKO KEGLJANJE S KROGLO NA VRVICI

Tekmovalni del v ligi je za dober mesec končan, turnirski se nadaljuje ob petkih. Marljivost, vztrajnost, dobri rezultati in prijateljska druženja so kvalitete, ki jih naše športne kolegice imajo.

Marija Kurbus

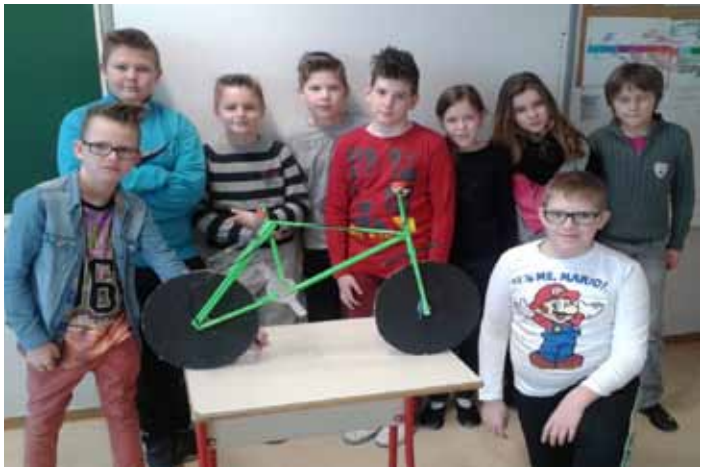
SODELOVANJE OBČINE STARŠE IN ŠOLE PRI VZGOJI OTROK ZA VARNO VKLJUČEVANJE V PROMET

Naši otroci so vsakodnevno udeleženi v prometu v spremstvu staršev ali sami kot pešci, kolesarji ali sopotniki v avtomobilih. Naloga vseh, ki sodelujemo pri vzgoji, je, da jih opremimo z znanjem, da se bodo v prometu obnašali odgovorno in po predpisih.

Pri prizadevanjih šole na tem področju že vsa leta sodeluje tudi Občina Starše in PP Rače. V letošnjem letu poteka projekt preventivne akcije Osvetlimo najmanjše, v katerega so vključeni učenci OŠ na prometno zelo obremenjeni relaciji Maribor–Gruškovje. Vanj so vključeni otroci iz oddelkov, ki so pred vstopom v šolo, učenci 1. in 2. razredov. Policisti bodo obiskovali skupine in izvedli skupne sprehode po varnih šolskih poteh. Otroke bodo seznanjali s pomembnostjo nošenja svetlejših in odsevnih oblačil, odsevnih trakov, kresničk, odsevnih brezrokavnikov … Vsem sodelujočim otrokom bodo ob zaključku projekta podelili odsevne brezrokavnike.

Učenci 5. razredov so v tem šolskem letu sodelovali v projektu Varno na kolesu. Pri prometnem krožku, ki ga vodi učitelj Sašo Hovnik, so izdelali kolo in čelado iz odpadnih materialov, risali načrte varnih poti in spoznavali prometna pravila. V mesecu aprilu se je projekt zaključil.

Tudi v tem šolskem letu na šoli že potekajo priprave na kolesarske izpite, ki jih opravljajo učenci 5. razredov. Teoretični del so že uspešno opravili, zdaj potekajo priprave na praktični del izpita. Na Občini Starše so pred nekaj leti z nakupom štirih koles poskrbeli, da so te vaje lažje izvedljive in da so kolesa na voljo tudi učencem, ki nimajo

Vir: Sašo Hovnik

svojih. Po zaslugi Občine Starše smo opremljeni tudi z odsevnimi brezrokavniki. Pri izvedbi izpitne vožnje nam že vsa leta pomagajo policisti PP Rače in g. Adolf Šerdoner. Po opravljeni vožnji učenci dobijo kolesarske izkaznice in čelade, darilo Občine Starše.

Ker je vzgoja otrok za varno vključevanje v promet naloga nas vseh, je prav, da pri tem sodelujemo in si pomagamo. Po zaslugi vseh teh aktivnosti se število otrok, udeleženih v prometnih nesrečah, zmanjšuje. Na cestah pa so mladi pešci in kolesarji, ki se obnašajo odgovorno in upoštevajo, kar so se naučili.

Mira Obreht

OŠ STARŠE KOT EKOŠOLA

Že pred časom je nastala ideja, da bi naša šola pričela delovati bolj v smislu ekološke ozaveščenosti. V vseh teh letih smo že izvajali marsikatero dejavnost, s katero smo osveščali naše učence, kako ohranjati našo naravo čisto. Tako smo na samem začetku učence seznanjali z biološkim vrtnarjenjem – sprva smo v odpadnih lončkih od kave vzgajali sadike paradižnika, ki smo jih kasneje razdelili med učence in učitelje.

V šolskem letu 2012/13 pa je dozorela odločitev, da se priključimo k projektu Ekošola. Tako smo se prvič sestali, da bi določili ekotim in pričeli z izvajanjem dejavnosti. Število opravljenih dejavnosti se je iz leta v leto večalo in tako smo na začetku letošnjega leta ponosno prejeli ekozastavo, ki sedaj krasi šolsko jedilnico.

V letošnjem letu je bila prva in ena izmed največjih aktivnosti sodelovanje v projektu Ni debate – oddajte stare aparate. Zbirali smo odpadno električno in elektronsko opremo, dosegli največje število točk in si tako prislužili koncert raperja Zlatka, ki nam je popestril božično-novoletno zabavo.

Izvedli pa smo tudi druge zbiralne akcije, s katerimi smo se trudili čistiti okolje. Tako še naprej zbiramo odpadne sijalke, baterije, pokrovčke, papir. Nekaj časa smo zbirali tudi odpadna oblačila in jih oddali v predelavo.

Sodelovali smo v različnih likovnih natečajih. Zagotovo

lahko pohvalimo Urško Bašelj, učenko 7. a razreda, ki je dosegla 1. nagrado za risbico slikarja Bojana in s tem šoli prislužila zidne barve za 500 m2.
Ponosni smo tudi na Ajdo Čuš iz 3. a. Skupaj s sošolci je sodelovala na natečaju *Kako varčujemo z električno energijo v šoli, doma in v prostem času*. Izdelovali so nalepke za stikala s sloganom »Ugasni luč, da šola ne bo fuč!« in tako je Ajda prejela priznanje za izvirnost. Njena risbica je bila objavljena na spletni strani Ekošole.
V času od 22. do 30. 11. 2014 smo se pridružili Evropskemu tednu zmanjševanja odpadkov. Ustvarjali smo iz odpadne embalaže, izdelovali smo nalepke za poštne nabiralnike in izvedli kuharsko delavnico, pri čemer pri pripravljanju obroka nismo imeli nobene odpadne embalaže.
Učenci 6., 7. in 8. razredov so tekmovali tudi v Ekokvizu. V kviz so vložili kar nekaj truda in znanja. Ekipo, ki je na šolskem tekmovanju dosegla najvišje število točk, so sestavljali Matic Lukovnjak, Anej Krepfl in Anže Žunec. V naši regiji so zasedli 22. mesto.

Ekošola v nas vzbuja veliko pozitivnih občutkov, iz nas izvablja vedno večjo ekološko ozaveščenost. Vsi skupaj smo ugotovili, da ekologija ni zgolj ločevanje odpadkov, temveč način življenja. Vsem skupaj polagamo na srce: narava ni naša, mi smo si jo zgolj izposodili od naših vnukov …

Sabina Hovnik,
koordinatorica Ekošole na OŠ Starše

UČILNICA NA PROSTEM

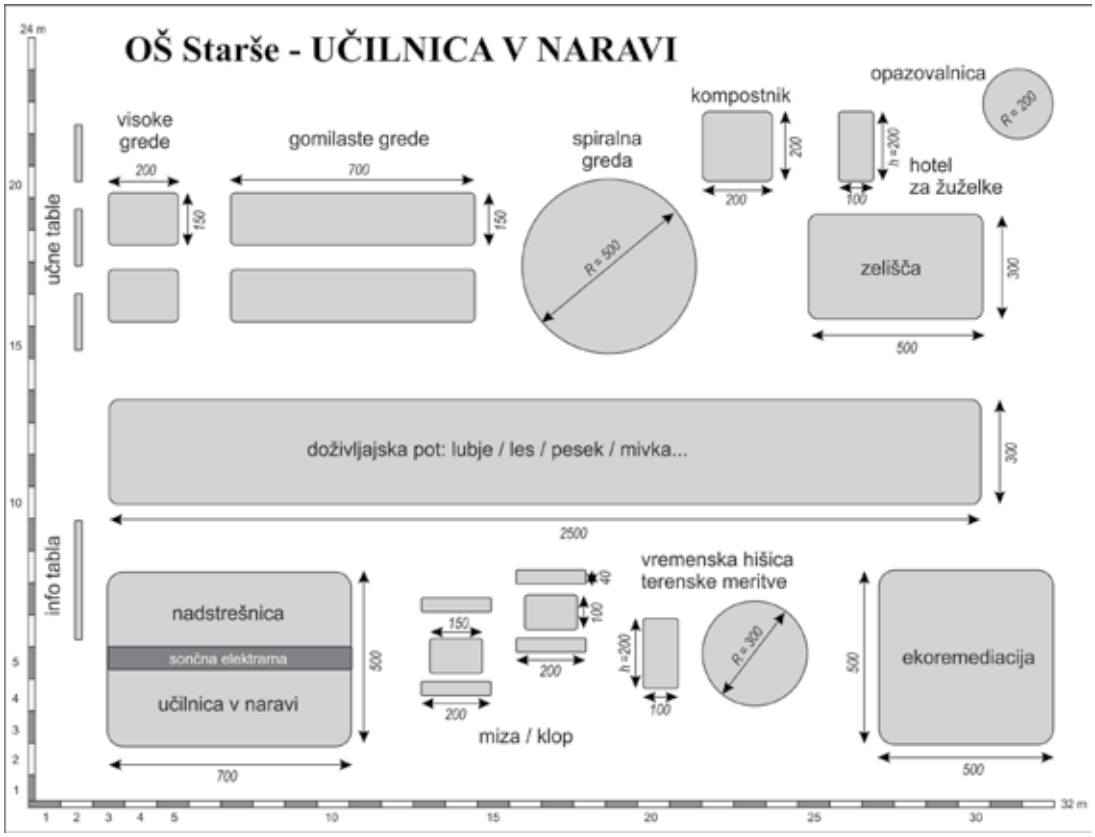
Ob naši šoli že nekaj časa načrtujemo učilnico na prostem z namenom, da bi popestrili šolsko okolico in hkrati dodali zanimiv inovativni izkustveni učni prostor za otroke na prostem, mesto za spoznavanje rastlin, pridelkov, vrtnin, procesov v naravi kot tudi priložnost za rokovanje z orodjem in zemljo.
Pobuda za učilnico je s strani vodstva šole in učiteljev. Prostor, kjer bomo to idejo izvedli, se nahaja tik ob šoli, točneje za telovadnico pod magistralno cesto Ptuj–Maribor. Na šoli je bil v ta namen ustanovljen tudi tim, v katerem so Leonida Babič, Jana Dobnik, Dragica Braunsberger, Živan Klajderič in Franc Kekec.

Naše ideje in predloge ter tudi svoje predloge je v strokovni elaborat strnila ddr. Ana Vovk Korže, redna profesorica Filozofske fakultete v Mariboru. V Sloveniji in tujini jo poznajo po njenih idejah za aktivno samooskrbo – permakulturo, razvija ekoremediacije in zelene tehnologije. O vsem tem predava na štirih fakultetah v Sloveniji in tujini. Je tudi ustanoviteljica Mednarodnega centra za ekoremediacije ter Inštituta za promocijo varstva okolja.

Temelj elaborata predstavlja objektivna možnost umestitve in realizacije na naravnih danostih in njene umestitve v prostor, ki ga predstavlja na pol opuščeno in zaraščeno območje. Za izvedbo smo si 25. 11. 2014 pridobili naravovarstveno soglasje na Ministrstvu za okolje in prostor, Agenciji Republike Slovenije za okolje, načrt in ideja učilnice sta podprta tudi s strani občine ustanoviteljice, Občine Starše.
Z vidika razpoložljivosti prostora ideja o ureditvi učilnice sovpada tudi z načrti Občine Starše, ki želi v prihodnosti v smeri proti lovskemu domu speljati sprehajalno pot. Začetek te poti bi se po trenutnih načrtih začel pri učilnici na prostem, ob bunkerju, potekala bi med instaliranimi idejami učilnice, najprej kot izkustveno-čutna pot, nadaljevala bi se

naprej proti omenjenemu domu.

Za izvedbo učilnice na prostem bomo potrebovali določena denarna in materialna sredstva, ki jih pa kot vzgojno-izobraževalna ustanova, ki je odvisna od javnega denarja, nimamo oziroma z njimi ne razpolagamo. Zaradi tega smo se na šoli v okviru tima in kasneje na ravni učiteljskega zbora odločili, da bomo izvedli donatorsko akcijo. V njo bomo vključili vse naše poslovne partnerje in posameznike, hkrati se obračamo tudi na vse vas, ki vam je ta ideja všeč, da nam po svoji moči pomagate materialno ali denarno. V kolikor si v teh časih lahko privoščite denarno donacijo (ali morda podjetje, v katerem ste zaposleni), bi se vam zanjo zahvalili na posebni tabli, kjer bodo našteti vsi donatorji, in sicer (podjetje ali posameznik):

- bronasti donator – od 30 do 49 EUR,
- srebrni donator – od 50 do 99 EUR,
- zlati donator – od 100 EUR navzgor.

Sredstva nakažite na TR šole SI56 0131 5603 0681 161, s sklicem SI00 76300000 in pripisom **Za učilnico na prostem OŠ Starše**. V kolikor nam boste lahko pomagali materialno (les, zaščitni premazi za les, kritina …), nam to sporočite na elektronski naslov šole: os-starse@guest.arnes.si. Zapišite, s čim bi lahko pomagali, ter zraven pripišite še svoje podatke (ni obvezno).

S pripravljalnimi deli, ki jih bomo tudi sicer koordinirali z go. Ano Vovk Korže in njenimi študenti, smo s predvideno razparcelizacijo objektov že pričeli v aprilu. V maju bi radi z deli nadaljevali, in sicer s postavljanjem in zasajevanjem gred ter konkretizirali nadaljnje faze del.

Z realizacijo ideje in ureditvijo tega prostora z učno točko vred – nadstrešnico za izvajanje pouka na prostem bo prostor pridobil še pravo učilnico v naravi, kjer bodo lahko učenci in otroci iz vrtca, kakor tudi drugi uporabniki, posedeli, se pogovarjali in opazovali življenje

okrog sebe ter njegovo spreminjanje. Hkrati bi povezali izobraževanje v naravi tudi z gibanjem, ki je ena izmed osnovnih potreb otrok pri zdravem odraščanju in razvijanju in ga našim mladim tako zelo primanjkuje.

V kolikor nam boste po svojih močeh lahko kako pomagali, se v imenu učencev in delavcev šole, kakor tudi v svojem lastnem imenu, zahvaljujem za vašo pomoč in prispevek.

Franc Kekec, ravnatelj

PORAJAJOČA SE PISMENOST V VRTCU

Porajajoča se pismenost je prva stopnja v razvoju pismenosti. Od rojstva pa tja do 6., 7. leta so otroci v t. i. predbralnem obdobju. V to obdobje tako sodijo naši predšolski otroci. Da bi opismenjevanje v naslednjih obdobjih steklo čim bolj gladko, pa z vsebinami s področja opismenjevanja začnemo že v vrtcu. »Ali to pomeni, da učite otroke že v vrtcu brati in pisati?«, nas večkrat vprašajo starši, ko jim povemo, da smo vključeni v projekt Porajajoča se pismenost, ki ga organizira Zavod za šolstvo. Ne, projekt v katerega smo vključeni, nas poziva k temu, da ozavestimo pomen pismenosti in bralnega razumevanja.

V vrtcu otrok ne učimo pisati in brati. Razvijamo pa fino oz. prstno motoriko, ki je pomembna za kasnejše pravilno držanje pisala. Da se mali prstki razvijejo v spretne prste, v vrtcu veliko nizamo, pretikamo, »šivamo« … Igramo se z različnimi masami, ki jih je mogoče oblikovati in nam nudijo možnost, da valjamo, gnetemo in s tem nezavedno krepimo mišice rok in drobno motoriko. Ta se razvija tudi ob gibanju, igrah z žogo ter vožnji z otroškimi vozili.

Za pripravo otrok na kasnejše branje in pisanje je bistvenega pomena glasovno zavedanje. V ta namen se v vrtcu igramo različne igrice za prepoznavanje zlogov in glasov v besedah ter iskanje novih besed na dani zlog ali glas. Zelo pomembno je tudi spodbudno okolje, zato smo igralnice in druge prostore opremili z različnimi napisi, s katerimi otroke motiviramo za prepoznavanje funkcije pisanja ter nevsiljivo usmerjamo njihovo pozornost na dogovorjena pravila pisanja.
Razvoja pismenosti si ne moremo predstavljati brez zgodbic, pravljic, pesmic in ugank. Te nam lahko služijo kot motivacija, kot izhodišče za različne dejavnosti ali zgolj za razveseljevanje otrok. Tudi v vrtcu so zgodbe prisotne prav vsak dan. Iz njih vedno izvemo kaj novega, spoznamo, da so napisane in da jih je mogoče prebrati. Ob poslušanju zgodbic nam je prijetno, v mislih se borimo za resnico in navijamo za svojega junaka. Vsaka zgodba je zaokrožena celota. V glavicah najmlajših se ob poslušanju pravljic in drugih literarnih del za otroke krepi njihova domišljija, zmožnost vživljanja v knjižne junake in dogajalni prostor.
Ker je branje tako pomembno, smo v projekt porajajoče pismenosti vključili tudi starše. Ti so zagotovo prvi, ki vodijo otroke po poti do opismenjevanja. S starši sodelujemo preko projekta Bralni nahrbtnik. Otroci odnesejo domov nahrbtnik s knjigami in mehko igračko. Doma s starši prebirajo zgodbice in v priložen zvezek narišejo in zapišejo svoje vtise ob branju. Drugo sodelovanje pa ima simpatičen naslov Žepna pravljica. Namen žepne pravljice je, da otroci vsebino zgodbe, ki so jo slišali v vrtcu, narišejo in risbico shranijo v žep. Doma o vsebini pripovedujejo. S tem spodbujamo govor pri otrocih in radovednost pri starših.
Sodelujemo tudi v projektu Palček Bralček, ki je prav tako namenjen branju otrok skupaj s starši. Otroci v vrtcu pripovedujejo o vsebinah, ki so jih doma prebirali skupaj s starši. Za njihov trud so ob koncu leta nagrajeni s knjigo.

Vsi ti projekti v prvi vrsti spodbujajo sodelovanje med vrtcem in družino in vabijo k preživljanju kvalitetnega prostega časa.

Razvoj zgodnje pismenosti je proces, kjer se prepletajo poslušanje, govorjenje, branje in pisanje. Torej, vse sporazumevalne dejavnosti. Otroci jih urijo pri vsakodnevnih dejavnostih. V simbolni igri se pretvarjajo, da so nekaj ali nekdo drug, gradijo, rišejo, igrajo lutke … Takrat se med seboj dogovarjajo, pogovarjajo in sodelujejo. Vse to krepi njihovo zmožnost razumevanja in sporazumevanja.

Na tak način se lotevamo opismenjevanja v vrtcu. Verjamemo, da z našimi dejavnostmi pomagamo pripraviti otroke na kasnejše učenje branja in pisanja v šoli.

Vesna Savnik,
vzgojiteljica v vrtcu Najdihojca

DOGODKI IN NOVICE IZ POŠ MARJETA

Ogled filma Otroci z gore Napf

(Foto: vzeto iz http://www.kinodvor.org/spored/arhiv/die-kinder-vom-napf-41198/ - 19. 5. 2015)

V sredo, 11. februarja 2015, smo se odpeljali gledat dokumentarni film Otroci z gore Napf ali po nemško Die Kinder vom Napf. Ta film smo si ogledali v Kinu Ptuj. Bil je v nemščini in s slovenskimi podnapisi.

Vsebina filma prikazuje odlomke iz življenja otrok z gorskih kmetij na gori Napf. Režiserka Alice Schmid je v ta namen s kamero živela z njimi eno leto.

V filmu so prikazani različni opravki: umivanje krav oziroma pripravljanje na tekmovanje, igranje z mucki, hranjenje kokoši, pazenje ovc pred volkovi, košenje trave s prav posebnim strojem, dirkanje s kolesi, folklorni plesi – vse to je počelo petdeset otrok, ki živijo v Švici na gori Napf. Do šole so otroci hodili zelo dolgo. Živeli so v spremenljivih vremenskih pogojih, izogibati so se morali strelam, ki so velikokrat podrle kakšno drevo. Otroci so se za življenje veliko naučili tudi od staršev. Po ogledu smo razmišljali o vsebini in odgovarjali na vprašanja.

Ta film bi si z velikim veseljem pogledal še enkrat, saj je bil zelo, zelo zanimiv.

Tim Svetej, učenec 4. B

Obisk predstavnice podjetja SNAGA

Naša šola se ponaša z nazivom EKO šola. Učenci in vsi zaposleni se zavedamo pomena varovanja okolja, zato smo v naše vrste povabili predstavnico podjetja Snaga iz Maribora.

V ponedeljek, 13. 4. 2015, nam je predstavnica Snage, gospa Irena Bartok, na zanimiv način ob nazornih diapozitivih prikazala in razložila pot odpadkov – od izdelka do odvoza in ponovne predelave. Z učenci je obnovila tudi pravila za ločevanje odpadkov. V zanimivem pogovoru so učenci pokazali, da so pravi EKO »frajerji«, saj o ločevanju odpadkov že veliko vedo. Na skrbno upoštevanje pravil o ločevanju odpadkov jih bo odslej prav gotovo spominjala

tudi maskota podjetja Snaga, »DIHUR DUŠKO«, ki krasi njihove nalepke (tatooje), ki so jih dobili v spomin na zanimivo in poučno predavanje.

Gospe Ireni se učenci in razredničarke še enkrat iskreno zahvaljujemo!

Daniela Šabeder, učiteljica 2. B

Doseženo odlično 3. mesto

Atletsko društvo Štajerska Maribor je 14. 4. 2015 organiziralo Spomladansko prvenstvo v krosu za osnovne šole. Potekalo je na nogometnih igriščih v Športnem parku Tabor. Prvenstva se je udeležilo tudi nekaj učencev iz naše šole, med njimi učenka 2. razreda Julija Voglar.

Julija je v kategoriji drugošolk dosegla odlično tretje mesto in tako prejela zasluženo bronasto kolajno.

Čestitke!

Daša Jakol, vodja podružnice

Zaključek Vesele šole

Pa smo jih dobili, rezultate v znanju iz VESELE ŠOLE, namreč. Štirje učenci 4. b razreda so se uvrstili na državno tekmovanje, ki je zanje potekalo 15. 4. 2015 v OŠ Fram, in vsi štirje (Tim Svetej, David Pihler, Tjaša Fuks in Anej Pelcl) so dosegli odlična srebrna priznanja.

Ob temah o jedrski energiji, medijih, skrivnostih labirintov, denarju, šegah, mitih in pravljicah so pokazali veliko splošnega znanja, ki so ga pridobili pri krožku.

Vsem iskrene čestitke za uspeh in vložen trud, ki ga ni bilo malo!

Daniela Šabeder, mentorica vesele šole

Ob dnevu Zemlje

Kot že vemo, je 22. april dan Zemlje. Na ta dan smo se v naši šoli skupaj odločili, da se odpeljemo na ustvarjalne delavnice na Trg Leona Štuklja v Maribor.

Najprej nas je privabila delavnica, kjer smo izdelovali marjetice. Začeli smo takole. Na rumen karton smo obrisali dva kroga in ju izrezali. Nato smo iz belih trakov naredili cvetne liste, tako da smo na konec vsakega traka nanesli malo lepila. Ko smo naredili dovolj cvetnih listov za našo marjetico, smo jih nalepili na en krog in nato smo nanj nalepili še drugi krog. Tista gospa, ki nam je tam vse razložila, nam je dala še vrvice in nanje smo nalepili list, ki smo ga poprej obrisali in izrezali. Tako je bila naša marjetica končana.

Po izdelovanju marjetic smo odšli posadit rožice. Najprej smo si izdelali vsak svoj lonček, da bomo vanj nato posadili rožico. Ko smo naredili in okrasili lončke, smo k sosednji mizi odšli posadit rožo. Izbrala in posadila sem marjetico. Najprej smo v lonček nasuli več kot polovico zemlje. Nato smo vanjo dali rožo in nato okoli nje še malo zemlje. Potem pa smo videli, da si lahko izdelamo tudi ribice na leseni palici. Delo pa je potekalo takole:

Najprej smo vzeli tulec in ga postavili na mizo. S krep papirjem smo izmerili, koliko je velik oz. pogledali njegovo

dolžino ter zarisali črto. Do črte smo nato razpolovili papir in ga vrezali, da je nastal repek. Nato smo pripravljeni tulec namazali z lepilom okoli in okoli in nanj zalepili pripravljen krep papir. Ribico smo skoraj že dokončali, ko je prišla učiteljica in rekla, da si bomo sedaj odšli ogledat še predstavo z naslovom Travniške zgodbe. Nastopil je namreč čas zanjo. V njej smo slišali tri zgodbe.

Prva je govorila o tem, kako je bila gosenica majhna in je postala zelo lačna. V enem tednu je pojedla sedem rož in veliko, veliko, veliko lističev. Gosenica pa je tako rasla, da so otroci nosili na oder krogce, na katerih so bile nalepljene rože. Druga zgodbica je govorila o tem, kako zvonček ni zvonil, ker je bilo onesnaženo okolje. Žabe in različne ptice so mu pomagale odpraviti vse tiste smeti. Tretja zgodba je govorila o tem, kako je bil zajček lačen in še ni bilo skuhano kosilo, zato je odšel v gozd, kjer si je ubogi revček na smeteh porezal smrček.

Po končani pravljici nam je ostalo še nekaj časa, zato smo se učenci lahko odločili, ali končamo ribico ali počnemo še kaj drugega. Nisem dokončala ribice, ampak sem šla raje do stojnice, kjer so nam podarili revije z naslovom Večerko. Dobila sem tri. Nato sem pristopila še k poligonu, kjer smo lahko bosi hodili po različnih vrstah tal. Sezula sem se in počakala, da sem prišla na vrsto. Najprej smo hodili bosi in z zaprtimi očmi, ko smo se obrnili, smo nazaj hodili z odprtimi očmi. Gospa, ki je to delo vodila, me je vprašala, kdaj me je po podplatih najbolj žgečkalo, ko sem imela odprte ali zaprte oči. Odgovorila sem ji, da takrat, ko sem imela oči zaprte.

Tako se je naš dan lepo iztekel. Ampak nekaj sem še pozabila povedati – ta dan mi bo za vedno ostal v lepem spominu!

Tjaša Fuks, učenka 4. B

Troboj v Marjeti ter rezultati matematičnega in naravoslovnega tekmovanja

V četrtek, 7. maja 2015, so imeli učenci OŠ Starše in POŠ

Marjeta **ŠPORTNI DAN – ATLETSKI TROBOJ** (razen učencev 3. razredov, ki so bili v tem času v šoli v naravi). Odvijal se je na igrišču v Marjeti.

Učenci POŠ Marjeta so imeli zjutraj ob 8. 15 malico, nato so se peš odpravili proti igrišču. Tam so se najprej ogreli, nato pa se preizkusili v treh atletskih panogah: teku na 60 m, teku na 600 m in izvajanju vaj na poligonu. Po teh dejavnostih so izvajali različne športne igre.

Ob koncu športnega dne so razredničarke seštele rezultate vseh panog in učiteljica Carmen Onišak je razglasila zmagovalce troboja, priznanja pa je svečano podelil pomočnik ravnatelja Živan Klajderič.

Priznanja so zasluženo prejeli naslednji učenci POŠ Marjeta:

- Lara PESEK za doseženo 1. mesto med prvošolkami obeh šol;
- Julija VOGLAR za doseženo 1. mesto med drugošolkami obeh šol;
- Iza SAJKO za doseženo 3. mesto med drugošolkami obeh šol (mesto si je delila z učenko iz Starš);
- Staš KRANER za doseženo 2. mesto med drugošolci obeh šol;
- Mark BOLKO za doseženo 3. mesto med drugošolci obeh šol;
- Maja ŠTUMPERGER za doseženo 3. mesto med četrtošolkami obeh šol;
- Anej PELCL za doseženo 1. mesto med četrtošolci obeh šol (mesto si je delil z učencem iz Starš);
- Tim SVETEJ za doseženo 3. mesto med četrtošolci obeh šol.

Vsi prvošolci so za prvi uspešen nastop na troboju prejeli kolajne.

Iskrene čestitke vsem učencem za uspešno izvedene naloge, iskrena hvala pa tudi organizatorjema za uspešno pripravljen in izveden športni dan!

Znani pa so že tudi rezultati tekmovanja **Mednarodni matematični kenguru** in naravoslovnega tekmovanja **Kresnička**; obe tekmovanji je organiziralo Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije.

Priznanja tekmovanja Mednarodni matematični kenguru iz POŠ Marjeta prejmejo:

- iz 1. razreda: Lucija Di Monte, Tiana Golob, Denis Klasinc, Aljaž Koletnik, Melani Köpp, Gal Vertič in Lan Žunkovič;
- iz 2. razreda: Gregor Klasinc, Tim Mertelj, Andraž Petrovič in Iza Sajko;
- iz 3. razreda: Alen Bele, Jan Pečnik in Sara Pečnik;
- iz 4. razreda: Tim Svetej.

Priznanja naravoslovnega tekmovanja Kresnička iz POŠ Marjeta prejmejo:

- iz 1. razreda: Lan Žunkovič;
- iz 2. razreda: Tim Mertelj, Andraž Petrovič, Ella Pinter in Iza Sajko;
- iz 3. razreda: Alen Bele, Maj Krajnc, Jan Pečnik in Domen Svetej;
- iz 4. razreda: Anej Pelcl, David Pihler in Tim Svetej.

Učenkam in učencem iskreno čestitamo za dosežen uspeh!

Daša Jakol, vodja POŠ marjeta

Obisk na Pohorju

V sredo, 6. 5. 2015, sem se z lepimi željami obiskala učence 3. razredov obeh šol, ki so preživljali prijetne dni šole v naravi na Pohorju – v koči Planinka.

Ko sem se ob 18.00 pripeljala do koče, sem že od daleč slišala prešeren smeh otrok in jih čez čas tudi opazila na igrišču pod kočo. To so bili učenci B skupine z učiteljico Tatjano. Imeli so prosti čas po že opravljenem zanimivem programu. Učenci A skupine z učiteljicama Jano in Klavdijo pa so v tem času še raziskovali naravne lepote ob bližnjem potoku. Tudi ti so se kmalu vrnili, seveda polni energije in želje po novem

raziskovanju. Naj povem, da so učenci v skupini razdeljeni mešano iz obeh šol, kar gotovo pripomore k boljšemu spoznavanju bodočih sošolcev v 5. razredu. Po večerji, slastnem riževem narastku, je učence čakal še nočni pohod, ki jim je gotovo prinesel veliko novih in lepih spominov.
Za spomin smo se seveda še fotografirali.

Daša Jakol, vodja podružnice

Več o dogajanju v POŠ Marjeta lahko preberete na šolski spletni strani: http://pos.os-starse.si/.

UTRINKI IZ VRTCA PIKAPOLONICA V MARJETI

Ne glede na letni čas,
nam nikoli ni dolgčas,
ker pa vsi ne morete k nam,
nekaj utrinkom pošiljamo tudi vam.

Naš prvi sprehod z novim vozičkom.

Čeprav je bilo malo snega, smo ga popolnoma izkoristili.

Otroci tečejo.

Pustno rajanje – obiskali so nas kurenti. Hvala vsem.

Zelo radi raziskujemo travnik.

Na orientacijskem pohodu smo spoznavali naravo in se veselili ob skupnem druženju.

Deklice režejo korenček za korenčkove mafine.

Samostojno smo odigrali igrico z naslovom Rokavička.

Na kmetiji smo se imeli lepo.

Mali vrtnarji pospravljajo pridelek z vrta.

V vrtcu že sami pripravljamo zdrave jedi in napitke. Fantki danes pripravljamo jabolčni kompot.

Z veseljem smo pohrustali korenčke.

Z lutkovno predstavo smo si polepšali dan v veselem decembru.

V deževnih dneh radi izkoristimo večnamenski prostor za igre z žogo in gibalne igre.

UTRINEK IZ VRTCA NAJDIHOJICA

Prvi koraki na drsalkah

PROJEKT DVIG RAVNI ZNANJA IN DELO Z NADARJENIMI UČENCI

Že drugo leto smo preko Zavoda za šolstvo, OE Maribor, vključeni v projekt Dvig ravni znanja in delo z nadarjenimi učenci. V okviru projekta so se pedagoški delavci in strokovna delavka udeleževali izobraževanj v okviru študijskih skupin in hospitacij na drugih šolah. Svetovalni delavci so na izobraževalnih delavnicah predstavili svoje primere konkretnega načrtovanja in izvajanja karierne orientacije ter individualne programe v praksi.

Na šoli smo pripravili akcijski načrt in kazalnike kakovosti za delo z nadarjenimi učenci ter sestavili projektni tim. Člani projektnega tima so se redno srečevali na sestankih in delavnicah, ki jih je pripravljal ZRSŠ. Z novostmi so seznanjali pedagoške delavce na konferencah. Učitelji so nove ideje vnašali v redne ure pouka. Delo je bilo zastavljeno na višjem taksonomskem nivoju.

Nadaljevali smo z dobro prakso. Organizirali smo delavnice z različnih predmetnih področij, se udeleževali predstav, tekmovanj, organizirali ekskurzijo, predavanja, se družili z učenci sosednje šole in z učenci iz Donje Voće.

Pri delu z nadarjenimi učenci smo bolj poudarili tudi vlogo staršev. Starši so aktivno sodelovali pri pripravi individualiziranih programov in evalvaciji le-teh.

V zadnjih letih je bil na področju dela z nadarjenimi narejen velik napredek, in to tako v kakovosti kot tudi v obsegu nadarjenim prilagojenih dejavnosti.

Delo z nadarjenimi učenci je obsežna naloga, ki se je učitelji lotevajo z veliko vnemo in odgovornostjo. Šola ponuja celo vrsto dodatnih programov in aktivnosti za spodbujanje ustvarjalnosti, kreativnosti, izvirnosti in kritičnosti, v katerih večina učencev, ki to želi, najde možnosti za razvijanje svojih talentov in sposobnosti.

Marija Bednjanič

ODDELKI PODALJŠANEGA BIVANJA V PROJEKTU NAŠA MALA KNJIŽNICA

Ponovno sodelujemo v projektu za mlade bralce, ki je namenjen dvigovanju bralne pismenosti in spoznavanju različnih kultur. Prebiramo izbrane knjige slovenskih in svetovnih avtorjev. Že na začetku šolskega leta je vsak učenec prejel Ustvarjalnik, ki je namenjen reševanju nalog in poustvarjanju po branju. V okviru omenjenega projekta rešujemo literarno detektivske naloge, prejemali smo pisma presenečenj, pisali razglednice, sodelovali pri izmenjavi knjižnega junaka (sodelovanje z drugimi osnovnimi šolami) in v nagradnih natečajih. Ta projekt bogati in združuje tako učence kot učitelje, zato bomo s projektom nadaljevali tudi prihodnje šolsko leto.

Učitelji OPB

MEMORIAL DRAGA FRANGEŽA

V soboto 23.5.2015 je potekala memorialna ribiška tekma v spomin na Draga Frangeža. Tekmovalci so dosegli naslednje uvrstitve:

1.mesto - Solatnik Jože
2.mesto - Matajič Sebastijan
3.mesto - Jakopin Hinko
4.mesto - Šprah Edi
5.mesto - Satler Darko

Roman Kramarič

70 LET OD KONCA DRUGE SVETOVNE VOJNE

V lanskem letu smo se spominjali stoletnice začetka in kasnejših grozot prve svetovne vojne. Zaradi oddaljenosti dogodkov, čeprav je soška fronta potekala v slovenskem Posočju, čeprav smo takrat za vedno izgubili Trst, Gorico, Koroško in še kaj, se nas je vseslovensko in svetovno spominjanje le-tega dotaknilo bolj z nekakšne zgodovinske distance; ne pa tako živo kot morda letošnje spominjanje konca druge svetovne vojne, saj smo večinoma generacija, ki se je rodila po tej vojni.

Letos torej mineva že 70 let od konca druge svetovne vojne. To je kar primerna obletnica, da kritično pogledamo nazaj. Maja 1945 je prav tako dišalo po pomladi kot letos, vendar so ljudje kljub prestanemu strahu izražali neizmerno veselje nad svobodo, ki je zasijala po štirih letih krute vojne in okupacije. Mnogi so kapitulacijo nacistične Nemčije dočakali brez vsega, daleč od doma, izgubili so svoje najdražje, domovi so bili požgani, mesta zbombardirana, primanjkovalo je vsega, še najbolj hrane, pa vendar je takratno navdušenje večine ljudi prekašalo vse te naštete težave in pomanjkanja.

Ljudje so se vračali na svoje domove iz koncentracijskih taborišč, vojaki iz ujetništva ali iz vojaških enot od tu in tam. Že to, da so prišli domov, je bilo največje plačilo za vse prestane težave.

Mnogi, ki so žive priče tega obdobja, še danes živijo med nami in enega, ki ga v naši lokalni skupnosti prav dobro poznamo, bom tudi omenil. V rodno Prepolje se je po več letih iz izgnanstva v Srbiji vrnila družina Kirbiš. Med njimi se je vračal tudi takrat 15-letni fantič – Lenčov Tonček – naš sedanji častni občan občine Starše, Anton Kirbiš, oče našega sedanjega župana Bojana Kirbiša. Že večkrat je bilo povedano, da je, kot se sam živo spominja, pot od železniške postaje v Račah do doma v Prepoljah pretekel v eni sapi; tako močno se je namreč veselil vrnitve v domači kraj. To so prav gotovo nepozabni spomini. Poznane so nam mnoge podobne zgodbe iz te ne tako davne preteklosti. Upravičeno se torej Anton Kirbiš in njemu podobni s ponosom spominjajo te junaške epopeje slovenskega in vseh ostalih jugoslovanskih narodov in seveda konca druge svetovne vojne pred 70 leti. Naj še omenimo, da proti koncu letošnjega maja praznuje svoj 85. rojstni dan, za kar mu seveda vsi skupaj iskreno čestitamo.

Ko je zasijala svoboda, žal nihče ni vedel, kaj bo prinesel prihajajoči čas. Nastajala je nova država, kraljevina je propadla, začela se je vsesplošna obnova, popravila porušenih mest in gradnja novih mest. Odprle so se šole in vedno več ljudi je našlo službe v tovarnah. Govorilo se je o novi svobodni državi, o novem redu, o socializmu, o enakopravnosti, pravici do dela, do šolanja, do zemlje itd. Življenje se je počasi vračalo v svoje prave tirnice. Vojne grozote so se pozabljale oz. so jih z dnevnega reda izrinile druge: agrarna reforma, prisilni odkupi, kupovanje na karte. Je bila to nuja ali le podrejanje ljudi novemu sistemu? Kdo se še dandanes zaveda oz. spominja vsega tega? Na drugi strani je vladala neverjetna zagnanost ljudi v prvih povojnih letih. Kasneje se namreč marsikatera obljuba novih oblasti ni uresničila, vsaj za vse ne. Mnogi so morali zaradi različnega političnega prepričanja zbežati iz domovine, eni so bili pregnani, mnogi mladi so našli delo le v tujini. Desetletja smo živeli tudi v delni "neresnici" (blago povedano). Marsikaj je bilo dobro prikrito oz. so za to vedeli le redki posamezniki in zloglasne tajne službe, ki so bile podaljšana roka ZKJ. Od kod grobovi zajetih in pobitih, ki ležijo v skupnih grobnicah, jamah, tankovskih jarkih in podobno? Naj omenim nam najbližja grobišča (danes urejena s spominskimi obeležji) na Teznu. Zgodilo se je marsikaj, da bi se ljudstvo utišalo. Čistke takšne in drugačne. Zaplembe, v čigavo korist? V denacionalizacijskih postopkih smo že skoraj vse vrnili in poplačali, in to naše, po vojni rojene, generacije. Zgodili so se izvensodni poboji (večinoma še do danes nerazjasnjeni in krivci nikoli kaznovani). Odpirala so se politična taborišča za t. i. "državne sovražnike"(Goli otok ipd). Vendar je ta večnarodni vlak "bratstva in enotnosti" vseeno nekako cijazil dalje, vsaj dokler je živel dosmrtni predsednik in večkratni heroj Tito. Ljudstvo je imelo delo, hodili so na dopuste in imeli svoje avtomobile ("fičke"). Ljudje so bili tako bolj ali manj zadovoljni, seveda ne vsi. Zakaj je tako, pa si ni nihče upal spraševati, ker ga je kmalu, če je bil preveč radoveden, "uzela magla". Potem pa so se kaj hitro začeli že prvi boji za oblast, naprej prikrito, potem pa vedno glasneje in že tudi kar javno. Še pred prelomom stoletja oz. tisočletja se je zgodilo tisto, kar se je moralo zgoditi. Ko je padel berlinski zid, ko je šel rakom žvižgat Varšavski pakt, so se odprle državne meje za železno zaveso. Padli so diktatorski režimi eden za drugim, vzhodnonemški, romunski, madžarski; kljubovala je samo še SFRJ. Potitovsko obdobje je bilo zaznamovano s pompoznimi proslavami in slavji. Žal se teh shodov sploh ne spominjam, ker so bili sami sebi namen. Hvala Bogu je vse to presekalo prebujanje narodne zavesti, kot bi rekel Cankar, "narod si je začel pisati sodbo sam". Začelo se je osamosvajanje Slovenije. Za "bratske" republike, ki so se začele prebujati šele kasneje, smo bili Slovenci seveda le separatisti.

S samostojno Slovenijo se je nato uresničil tisočletni sen slovenskega naroda. Vizija slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, v mislih iz Zdravljice, je postala resnica. Osebno me bega le verz "ne vrag, le sosed bo mejak". Ali bo kdaj v celoti uresničen? Končno smo dočakali svojo pravo samostojno državo. Mogoče ni bilo takšnega veselja kot leta 1945, ob koncu 2. svetovne vojne, saj so mnogi še dandanes nostalgično navezani na nekaj, kar je sicer dokončno propadlo. Izbruhnile so celo lokalne vojne v republikah bivše SFRJ. Zadnji dogodki v Makedoniji, malo prej v BiH, pa nas več kot opozarjajo, da na Balkanu še ni pravega miru.

In Slovenci, slovenski državljani, kje smo po 70 letih in kako naj gledamo na vso to prehojeno pot po koncu druge svetovne vojne? Kako naj slavimo

70. obletnico zmage, ko po nekaterih izjavah niti ne vemo, ali smo zmagovalci ali poraženci? Kdo nas deli na takšne in drugačne? Zakaj dve proslavi ob dnevu slovenske vojske? Vprašanj je veliko, dilem še več, pravih odgovorov pa bolj malo. Vsak ocenjuje s svojimi merili, seveda to ni, ali pač je, edino, kar nam je prinesla nova demokracija. Dejstvo je, da nismo enotni, da so nam samostojno državo (naj mi bo to dovoljeno zapisati) prevzeli raznobarvni politiki, ki v imenu vsemogočne "v celofan zavite" demagogije – demokracije ropajo našo domovino, se pulijo za privilegije; delavstva, ki je še pred leti lahko kaj doseglo, ni več. Stavke so le pesek v oči in služijo novinarjem, da imajo kaj pisati. Vstaja v Mariboru je zvodenela, ko so vstajniški liderji zasedli svoje stolčke v novih strankah, kar je bil verjetno tudi njihov prikriti cilj. Kje pa je Evropa, kamor smo s takšnim zanosom in kljub težavam pred desetimi leti vstopili, pa je tako jasno že vsem. Vse je v senci gospodarske recesije, bančniške luknje so brez dna in ukrajinska kriza z embargom sem, s pogovori tja, je kot ježiček na tehnici. Male države pa že dihamo na škrge. Navodil in priporočil iz central s predrago plačano birokracijo in funkcionarji smo se naveličali. Grki so pod vodo in jim celo mi držimo rešilni jopič. Naši delavci delajo po svetu, da imajo vsaj za kruh.

Največja vojaška parada v Moskvi v počastitev nesporno velikega doprinosa sovjetske države, današnje Rusije, pa je pravzaprav svarilo, da že drobna iskrica lahko spet zaneti svetovno morijo – seveda vse v imenu demokracije. ZDA z NATO-m očitno še vedno sanjajo, da bodo "svetovni policaj" in pika. Mimogrede, ali veste, da je bilo blizu 200 Gadafijevih milijard naloženih v ameriških bankah? Pošteni, kot so, so jih seveda vrnili. Od kod potem kaos v Libiji? Putinova Rusija se seveda po svoje ne da kar tako ugnati v kozji rog, čeprav jo sankcije močno omejujejo. Izgubljamo eni in drugi. Nezaposlenost v Evropi nikakor noče pasti, ubogi Afričani pa še vedno vidijo rešitev le pri nas, v Evropi. Tudi v naši Sloveniji? Se bodo postavili na rep 115 tisoč nezaposlenim državljanom? Zadnji primeri zaslužkarstva v naši "visoki družbi" so nas, vsaj nekatere, streznili. Takšni politiki, tipa predvojnega "bana Natlačena" (baje je bil vsega "natlačen" in videl le sebe) odločajo o minimalni plači, o regresih, o delovni dobi itd. Preprosti ljudje v naših krajih rečejo, "s polno ritjo je lahko s..ti". Tudi naša država žal že premore teh nekaj tisoč elitnih državljanov, ki dobijo svoje, pa čeprav država "crkuje". Več dest tisoč ljudi pa živi od paketov socialne pomoči in čaka na socialne dodatke ter životari z mizernimi pokojninami in plačami, ker pač nismo več v komunizmu, kot je dejal eden od sedanjih ministrov. Naj samo še omenim, da sta že teoretika marksizma, Marks in Engels, govorila o "začaranem krogu revščine" in da vsaka revolucija na koncu požre svoje najboljše ljudi.

Kje pravzaprav smo, se kritično in z žalostjo v srcu ter nostalgijo za starimi časi sprašujejo mnogi pošteni državljani. Eni celo bogokletno potihem govorijo, da je general Maister, ta naš resnično največji junak 20. stoletja (drugi mu ne sežejo do pasu), naredil napako, ko nas je priključil kraljevini Karadžorđevićev.

Kot veterana vojne za Slovenijo me ob vsem tem najbolj skrbi dejstvo, da so nekateri liderji osamosvajanja čisto pravi "lopovi", eni že za zapahi, enim še sodijo, tretji so v nekakšni ilegali s svojimi vilami in tajnimi bančnimi sefi v tujini ali pa bežijo v eksotične dežele. Skoraj vsi so v nekih preiskavah ali pa imajo ponarejene ali kupljene šolske diplome.

Le odlikovanja so jim "kolegi na oblasti" pustili za spomin? Da o tistih, ki so nedotakljivi, ker so si zakone tako sami napisali, sploh ne govorim.

Zato pa je tako malo državnih zastav viselo ob dnevu Evrope – nekdanjem dnevu zmage, ko je bilo v Evropi uradno konec vojne. Deveti maj nikoli ne bi smel potoniti v pozabo, že zaradi simbolike zmage dobrega nad zlim – zaradi svetovne zmage in svobode, ki je zasijala pred 70 leti.

Potem pa tudi ni več čudno, da se vedno znova najdejo posamezniki (tudi pri nas jih je kar nekaj), ki bi radi oživljali nacistične ideje, spremenili zgodovino, zamenjali zmagovalce, predrugačili meje, ene ljudi zbrisali, druge "pohodili" ali vsaj pozabili. Med njimi pa krožijo povzpetniki sumljive preteklosti in znanja ter nam krojijo dnevno politiko s polresnicami ali zavajanji, ki jih nihče nikoli ne prekliče, kaj šele sankcionira.

Kaj bi bila največja zmaga za vse Slovence ob 70. obletnici konca druge svetovne vojne? Odgovor je kot na dlani – SPRAVA – vendar tista prava, brez fige v žepu. Koliko mladih generacij je že zastrupljenih s to kvazi zgodovinsko demagogijo, kdo ima prav, kdo se je v resnici boril za narod, kdo so bile žrtve in kdo ne? Vsi evropski narodi, ki dajo kaj nase, so v glavnem to storili že pred desetletji, postavili spominska obeležja in vsak po svoje se spominja grozot, ki so pripeljale do tega bratomornega pobijanja. Ko bo dosežena sprava, bo tudi enotnost Slovencev močnejša. Živimo v upanju, da se ne bodo še naši vnuki in pravnuki ukvarjali s tem "gordijskim vozlom". Aleksandra Makedonskega ni več, da bi zamahnil s sabljo in ga presekal tako, kot pravi legenda. Morda bi se moral pojaviti "novi general Maister" in narediti tisto, kar vsem povojnim političnim generacijam ni uspelo.

Takšna je realnost današnje Slovenije ob praznovanju zmage nad nacizmom. O super dosežkih in super stanju že dolgo ne moremo več govoriti na glas. Da bomo "druga Švica", smo pozabili, da bo povprečna plača 1000 evrov, tudi.

Pri spoznavanju družbe po merilih neokapitalizma in neoliberalizma smo šele v vrtcu. Bomo potrebovali še naslednjih 70 let, da pridemo k sebi? Kako naj praznujemo, če so potemneli naši ideali, če smo v dilemi, kaj je prav in kaj ni, če nam samo jemljejo, dajejo pa samo nasvete in obnavljajo zvodenele obljube?

Namesto pompoznih hvalnic, vzvišenih besed in čestitk ob spoštljivem jubileju zmage v drugi svetovni vojni so zapisane misli kot nekakšen odmev, zbran in povzet po svetovnih in slovenskih javnih medijih, ter "začinjene" s kritičnimi osebnimi komentarji oz. pogledi.

Ivan Klep

DRUŽENJA NAM MANJKA

Nakupovalna središča so postala prava novodobna središča, kjer se ljudje srečujejo. Kaj si sama mislim o tem, ni pomembno, dejstvo pa je, da so prav ta središča postala neke vrste trgi, ki so dobesedno izpraznili mestna jedra, kar je seveda grozljivo, saj naša mesta in vasi postajajo le še kraji, kamor hodimo zvečer spat. Da, tudi na vasi ni nič boljše.

Ta naša družba, katere del sem tudi sama, se je zdrobila sama vase, nekje zvodenela v nejasno maso, kjer veljajo čisto drugčna pravila od tistih, ki so veljala nekoč. Nad tem bi se morali zamisliti vsi.

V naši družbi ni več nobene volje do druženja, kar se vidi tudi pri nas. Tisti, ki si v naši sredini še prizadevajo, da organizirajo kako prireditev, so velikokrat kar malo razočarani nad tem, da te dejavnosti ne zanimajo skoraj nikogar več. Prava škoda je, da se ljudje na vasi ne znamo več zbrati zgolj zato, da se srečamo, da poklepetamo, da se poveselimo. Seveda tudi zato, da podpremo trud tistih, ki se še ukvarjajo s kako dejavnostjo; nam to želijo pokazati in pri tem želijo našo podporo ali pa zgolj prisotnost.

To pa se seveda odraža na naših medosebnih odnosih, negativno pa vpliva tudi na naše otroke. Starši svoje otroke vozimo na različne športne, glasbene, plesne dejavnosti, redno in mastno plačujemo za to, da se naši otroci lahko družijo s sebi enakimi, podobnimi. Pred leti sem nekje prebrala, da se na Japonskem otroci družijo izven šolskih poslopij s svojimi vrstniki le v zaprtih športnih in drugačnih klubih, ker se sicer nikjer drugje ne morejo. Takrat sem zamahnila z roko, misleč, da tega pri nas ne bo.

A je prišlo, še kako je prišlo!

Mogoče res malo pretiravam, pa vendar če pogledamo po naših vaseh, vidimo, da se le malo otrok igra na igriščih. Starši moramo zmeraj prisostvovati, se dogovoriti za termin druženja, otroke odpeljati … vse to predvsem zato, ker če se otrok odpravi na igrišče sam, običajno tam ne najde nikogar. Naši starši in stari starši znajo povedati, kako veselo je bilo včasih na vasi. Ko niso potrebovali razloga, da so se s kom srečali, se pogovarjali, si seveda tudi pomagali. Otroci so se med seboj poznali, se družili in se tako naučili živeti in sodelovati z drugimi.

Na voljo imamo številne prireditve, dogodke na prostem, praznovanja praznikov, ohranjanja običajev v naši občini. Zakaj tega ne izkoristimo za sprostitev v času, ko smo vsi pod nenehnim stresom?

Moje razmišljanje ni kritika, je zgolj razmišljanje in želja, da bi nam vsem bilo lepše in boljše.

Anita Babič

MLEKO – RESNICE IN ZMOTE MALO DRUGAČE

Mleko je živilo, s katerim se srečamo že v ranem otroštvu in nas spremlja celo življenje. Je prva hrana v začetnem življenjskem obdobju vsakega mladiča sesalcev, torej tudi dojenčkov. Človek je 5 tisočletij pred našim štetjem udomačil nekatere divje rastlinojede živali, ki jih danes poznamo kot domače molzne živali, to so krava, koza, ovca, kobila itd. Človek si je z udomačitvijo živali in s krmljenjem le-teh pridelal mleko, ki mu je služilo za preživetje čez leto. Bogat vir hranil, kot so beljakovine, maščobe, ogljikovi hidrati, minerali in vitamini, prisotni v mleku, so v ugodni sestavi, zato je mleko namenjeno človeški prehrani.

Vsebnost posameznih sestavin v kravjem mleku

- voda: 86–89 %
- maščobe: 3,2–5,5 %
- skupne beljakovine: 2,6–4,2 %
  a) kazein: 2,8 %
  b) serumske beljakovine: 0,7 %
- ogljikovi hidrati (laktoza): 4,5–4,7 %
- minerali: 0,6–0,8 %

Nastajanje mleka

Osnovna naloga mlečne žleze je preskrbeti novorojenega mladiča s hrano. Mlečna žleza začne delovati nekaj dni pred telitvijo, ko se iz žleze hipofize, ki leži pod možgani, začne sproščati hormon prolaktin. Začne se laktacijska doba izločanja mleka. Ta je bila nekoč povezana le s potrebami mladiča po mleku, danes se je s selekcijo podaljšala in prilagodila proizvodnim potrebam kmetij in mlekarn.

Sestavine mleka nastajajo v mlekotvornih celicah iz snovi, ki jih kri po arterijskih kapilarah prenaša v žlezno tkivo mlečne žleze. Nekatere sestavine se v mlekotvornih celicah sintetizirajo v značilne sestavine mleka. Mednje prištevamo kazein, ki je najpomembnejša mlečna beljakovina, ta nastane iz aminokislin, laktozo, ki nastane iz glukoze, in mlečno maščobo, ki nastane iz glicerola in maščobnih kislin. Vse druge sestavine mleka, kot so voda, laktoalbumini, laktoglobulini, minerali, vitamini, barvila in organske kisline nespremenjene prehajajo iz krvnih kapilar v mlekotvorne celice in naprej v alveolarno votlino. Iz tega lahko ugotovimo, da je zelo pomembno, kako bo žival krmljena, saj se bo na sestavi mleka to poznalo.

Zakaj sojinega mleka ne moremo poimenovati mleko?

Mleko je proizvod mlečne žleze samic sesalcev, ki ga dobimo z redno, popolno in neprekinjeno molžo zdravih, pravilno krmljenih in ustrezno oskrbovanih živali v času njihove laktacijske dobe. S pojmom mleko mislimo na kravje mleko, druge vrste mleka je potrebno označiti, na primer kozje mleko, ovčje mleko, kobilje mleko. Različne vrste mleka se med

seboj po kemijski sestavi razlikujejo. Tudi letni čas in krma vplivata na kemijsko sestavo mleka, poleti je v mleku prisotnih več karotenoidov kot pa v zimskem času, kar posledično vpliva tudi na barvo mleka.

Pri potrošnikih in nekaterih proizvajalcih mleku podobnih napitkov opažamo, da neupravičeno poimenujejo mleko tekočine, ki jih pridobimo iz rastlinskih živil, kot so sojino mleko, riževo mleko ipd. Prva poved prejšnjega odstavka posebej utemelji, zakaj sojinega mleka ne moremo opredeliti kot mleko, ampak samo kot sojin napitek.

Surovo mleko je potrebno toplotno obdelati

Mleko je zaradi ugodne hranilne sestave hitro pokvarljivo živilo, zato ga je potrebno takoj po molži ohladiti na temperaturo pod 4 °C. S hlajenjem mleka zaustavimo razmnoževanje in aktivnost škodljivih mikroorganizmov. Mlekarne večino mleka zaradi zdravstvene varnosti prebivalstva toplotno obdelajo, saj je lahko surovo mleko vir resnih okužb s patogenimi mikroorganizmi iz rodov: *Mycobacterium tubercolosis, Brucella abortus, Salmonella spp. Campylobacter spp., Yersinia spp., Listeria monocytogenes* idr.

Domače mleko in mleko iz mlekomatov je potrebno toplotno obdelati, saj s tem zavarujemo sebe. Poznani so primeri, ko nekateri kmetje niso upoštevali minimalnih higienskih in mikrobioloških standardov ter so ostali brez pravice do obratovanja mlekomatov. V vzorcih surovega mleka so ugotovili tudi prisotnost *Listeria monocytogenes*, ki povzroča spontane splave do 6. meseca pri nosečnicah.

V mlekarnah danes toplotno obdelajo mleko z dvema postopkoma, in sicer: pasterizacijo in sterilizacijo. S pasterizacijo ne presežemo 100 °C in takšno mleko naj bi imelo boljšo biološko sestavo, vendar pa krajši rok uporabnosti. S sterilizacijo pa mleko obdelamo s temperaturo preko 100 °C in takšno mleko naj bi imelo slabšo biološko sestavo, vendar pa daljši rok uporabnosti. V strokovni literaturi opredeljujemo kratkotrajno sterilizacijo kot UHT-mleko (ultra high temperature), kar pomeni, da je obdelano pri zelo visokih temperaturah (od 135 °C do 150 °C) in v krajšem času (4 do 8 sekund). UHT-mleko najpogosteje uživamo tudi potrošniki.

Homogenizirano mleko je počasni ubijalec

Med laičnimi prehranskimi strokovnjaki se pogosto pojavlja stavek, da nas bo homogenizirano mleko ubilo. Vendar to seveda ne drži! Ne obstaja nobena znanstvena podlaga, da nas bo homogenizirano mleko resnično ubilo. Homogenizacija je postopek, s katerim mehansko razbijemo maščobe na drobne maščobne kroglice. Tako majhne maščobne kroglice lebdijo v mleku in se ne dvigujejo na površino mleka. Takšno mleko ima lepši videz, je mnogo lažje prebavljivo in ima polnejši okus.

Pogosto se mlečno maščobo omenja tudi kot »mašilca ožilja«. Omenil sem, da s homogenizacijo razbijemo maščobe na drobne maščobne kapljice, in prav zaradi tega mnogi menijo, da homogenizirano mleko ni zdravo in da se prične mlečna maščoba lepiti na stene žil. Temu seveda ni tako, saj maščoba ne more direktno prehajati skozi črevesno steno. Proces prebave maščobe se začne v želodcu, kjer se s pomočjo želodčnih sokov in gibanja mišic želodca maščoba porazdeli po vsebini želodca v obliki emulzije. Prava razgradnja maščobe se začne v tankem črevesu, kjer encim lipaza cepi maščobo do maščobnih kislin in glicerola. Encim fosfolipaza pa razgradi fosfolipide membran. Proteine (tudi kazeine) sta že v želodcu začela razgrajevati kislina in pepsin, njihova razgradnja s proteolitičnimi encimi pa se nadaljuje v tankem črevesu. Maščoba v vodni mešanici tankega črevesa ni topna. Manjše kroglice bi se hitro združile v večje kroglice. Za uspešno delovanje lipaz morajo zato posebni emulgatorji – žolčne kisline te kroglice obdržati čim manjše, v obliki fine emulzije. Ko so maščobe razgrajene do njihovih sestavin, te sestavine (glicerol in maščobne kisline) prehajajo v obliki drobnih kompleksov, ki jih imenujemo micele, v črevesne celice. Tam se začne ponovna sinteza maščob, ki pa so po sestavi različne od maščob, prisotnih v prebavljeni hrani. S povezavo (prekrivanjem) trigliceridov s fosfolipidi in apolipoproteini nastanejo hilomikroni, ki vsebujejo tudi druge produkte, nastale med prebavo maščobe, kot so holesterol in v maščobi topni vitamini (A, D, E in K). Hilomikroni nato prehajajo v limfni sistem, tako se začne njihovo potovanje po telesu. Hilomikroni pa so samo ena od oblik lipoproteinov, ki prenašajo maščobe po telesu. Tako

pa ponovno pridemo do zgodbe, s katero bi bilo ob upoštevanju količine in sestave zaužite maščobe mnogo natančneje razložiti povezavo med prehrano (maščobo) in obolenji srca in ožilja.

Mleko z 0,5 % mlečne maščobe ima dodano vodo

Zagotovo ste že poskusili mleko z 0,5 % mlečne maščobe. Na prvi pogled izgleda tako, kot da bi z vodo izplaknili cisterno, v kateri je bilo mleko. Voden izgled mleka pa ne pomeni, da so v mlekarni resnično dodali vodo, ampak je mleko tipizirano ali standardizirano v vnaprej določen delež maščobe. Še preden je mleko prišlo do tipizacije mlečne maščobe, so mu strojno posneli maščobo. S posneto odvečno maščobo pa v mlekarni pridobijo še druge mlečne izdelke, kot so sladoledi, kisla smetana, sladka smetana itd.

V osnovi mleko ne sme vsebovati dodane vode, to je zakonsko določeno in vse pridelovalce mleka mlekarne nadzorujejo. Potvorjeno mleko, ki ima

dodano vodo, ugotovijo s pomočjo naprave, ki jo imenujemo krioskop. S krioskopom merimo zmrziščno točko mleka. V povprečju mleko zmrzne pri – 0,53 do – 0,55 °C. Na primer, če bi pri analiziranem vzorcu meritev pokazala vrednost – 0,49, pomeni, da je bila mleku dodana voda.

V Sloveniji uživamo reciklirano mleko

Pred nekaj leti je v Sloveniji odjeknila novica, da mlekarne reciklirajo mleko in ga ponovno pošljejo na tržišče. V svetu je zaradi napredne tehnologije danes resnično vse možno, vendar še nismo prišli tako daleč, da bi bilo možno pokvarjeno mleko usposobiti do te mere, da bi se ponovno znašlo na trgovski polici. Zato še enkrat, pokvarjenega mleka ne moremo reciklirati! Ne predstavljam si zaposlenih v mlekarni, ki bi pokvarjeno mleko ponovno zlivali v balančni kotliček in ga po ceveh pretakali do različnih faz obdelave mleka. Verjemite, takšno mleko bi imelo zelo visoko ceno. Izdelkom, ki jim preteče rok trajanja, moramo zagotoviti, da bodo ustrezno odstranjeni iz prodaje in tudi varno uničeni.

In kako se je pojavila ideja o recikliranem mleku? Na dnu embalaže mleka so odtisnjene številke, npr. 1245, ker številka 3 manjka, so si kar izmislili, da je mleko 3-krat reciklirano. Pomen teh številk pa je drugačen, namreč, embalaža se tiska na različnih linijah hkrati in ker morajo zagotoviti sledljivost, to posebej oštevilčijo. Torej, ker manjka številka 3, pomeni, da je bila embalažna enota natisnjena na tretjem traku v proizvodnji.

Laktozna intoleranca in alergije na kravje mleko

Zagotovo poznate koga, ki mora uživati mleko brez laktoze. Strokovnjaki opažamo, da je vedno več ljudi, ki imajo motnjo v presnovi mlečnega sladkorja (laktoze). Občutljivost na laktozo pojmujemo kot bolezen, pri kateri ljudje v prebavilih nimajo encima β-galaktozidaze (laktaze) oz. je le-ta slabo aktiven, zato ne more razgraditi laktoze na monosaharida glukozo in galaktozo. V javnosti se pogosto pojavlja izraz, da mleku odstranijo laktozo. Vendar to ne drži, mleku namreč dodajo encim, ki razcepi laktozo, tako dobimo hidrolizirano mleko. Takšno mleko pa ne povzroča težav bolnikom z nezmožnostjo presnove mlečnega sladkorja. Simptomi, ki se najpogosteje diagnosticirajo za laktozno intoleranco, so: močne bolečine v predelu črevesja ter s tem povezani krči, bruhanje in driska. Za vse, ki še hidroliziranega mleka niste poskusili; po okusu je mleko nekoliko slajše od tistega, ki vsebuje laktozo v normalni obliki.

Starši pri majhnih otrocih pogosto opazijo alergijske reakcije na določeno hrano. Eno izmed alergenih živil, ki povzroča alergije, je prav kravje mleko. Mlečne beljakovine lahko pri otrocih

povzročijo alergijsko reakcijo, ki jo je potrebno jemati zelo resno. Sam sem mnenja, da gre tukaj predvsem za preobčutljivost, telo se odzove na tujek v organizmu in po navadi ta preobčutljivost z leti tudi izzveni. Danes obstajajo mlečni nadomestki (mlečne formule) za dojenčke, ki se dobijo v lekarnah oz. specializiranih trgovinah z otroško prehrano. Takšna hrana ne vsebuje alergenov, ki bi kakor koli povzročali težave pri majhnih otrocih. Obstajajo pa tudi različne vrste mleka, ki imajo hipoalergen učinek (nizka vsebnost alergenih učinkovin). Ena izmed teh je kozje mleko, ki vsebuje veliko imunoglobulinov ter tudi kobilje mleko, ki ga zelo priporočajo, saj vsebuje 5- do 7-krat več vitamina C kot kravje mleko.

Spoštovane občanke in občani! Pri poplavi različnih antipropagand, ki jih vršijo nad mlekom, se strokovnjaki na področju tehnologije mleka in mlečnih izdelkov mnogokrat pošteno nasmejimo. Žal je pač tako, da si lahko vsak laik nekaj izmisli o hrani, pa za to ni kaznovan. Morda bo potrebno o tem tudi razmisliti. Ljudje zelo radi prebiramo »pikantne« zgodbe, ki jih pišejo nepoznavalci in s tem skušajo prepričati ljudi, da jim nasedejo. Prav zaradi tega pa nam, strokovnjakom, otežijo delo, saj je včasih koga težko prepričati, da je resnica obravnavane zgodbe drugačna. Zato bodite razumevajoči, verjemite samo strokovnjakom, ki svoje zgodbe pripravljamo na podlagi znanstveno-raziskovalnega dela. Smernice uravnotežene prehrane priporočajo, da vsak dan popijemo 200 ml mleka in s tem zagotovimo pomemben vir hranilnih snovi, ki jih človek nujno potrebuje.

ing. Dejan Skodič,
univ. dipl. ing. živ. in preh. (UN),
Biotehniška fakulteta,
Oddelek za živilstvo

DAN ZEMLJE - 22. APRIL

Za marsikoga povsem običajen dan v letu, v svetovnem merilu pa na ta dan obeležujemo prav poseben dan, rojstni dan planeta, ki je tretji po oddaljenosti od Sonca, star približno 4,6 milijarde let, in edini v našem Osončju, za katerega je znan obstoj življenja. Govorim seveda o Zemlji. Letos smo tako 22. aprila praznovali že 45. obletnico Svetovnega dneva Zemlje.

Čeprav se je ideja o dnevu Zemlje porodila preko luže že v 60. letih prejšnjega stoletja, je svoje mednarodne razsežnosti pridobila šele v 90. letih, danes pa ta "praznik" praznuje že preko 190 držav širom po svetu, vključno s Slovenijo. Čemu pa je namenjen ta dan? V prvi vrsti predvsem ozaveščanju ljudi, da je potrebno skrbeti za naš planet, varovati njegove naravne dobrine in živeti skladno z naravo.

Dojemanje okolja kot sredstva za preživljanje brez kakršnihkoli omejitev in težnja po napredku, razvoju in boljši kvaliteti življenja je človeka pripeljala do te mere, da je začel prekomerno izkoriščati danosti našega planeta, posledice tovrstnega početja pa smo začeli opažati šele v zadnjem času: zmanjšana rodovitnost tal zaradi prekomerne uporabe fitofarmacevtskih sredstev in posledično onesnaženost vode zaradi njihovega izpiranja v podtalnico, onesnaženost zraka zaradi izpustov številnih snovi in plinov, izumiranje nekaterih rastlinskih in živalskih vrst, globalno segrevanje ipd.

V želji, da bi nespametno početje človeštva, ki je trajalo stoletja, popravili, so države in skupnosti držav začele sprejemati zakone in predpise z namenom doseči bolj zdravo in čistejše okolje. Vse več se v medijih pojavljajo tudi aktivisti, ki opozarjajo na negativne posledice človeškega ravnanja na okolje. Poudarjajo se načela trajnostnega, sonaravnega razvoja, ki opozarjajo, da je potrebno naravne danosti porabljati z manjšo hitrostjo, kot se te obnavljajo. Govori se o rabi obnovljivih virov energije, ekološkem načinu gospodarjenja, tudi na trgovinskih policah je vse več izdelkov z označbami eko, bio, biodar, demeter ipd., ki ponazarjajo ekološko pridelano in predelano hrano brez uporabe umetnih gnojil, ki je bolj zdrava za človeka.

In kaj lahko storimo mi? Najprej moramo pomesti pred svojim pragom. Pravilno ločujmo odpadke, očistimo svojo okolico. Varčujmo z vodo pri vsakodnevnih opravilih: pri kuhanju hrane, umivanju zob, tuširanju, pomivanju posode in pranju perila. Namesto avtomobila uporabljajmo javni prevoz, pri krajših razdajah pa se raje odpravimo od doma s kolesom ali peš, saj tako prispevamo k zmanjšanju izpušnih plinov v ozračje. Uporabljajmo čim manj kemikalij pri čiščenju našega doma in umetnih gnojil na naših njivah. Varčujmo z energijo, ugašajmo luči, ki so po nepotrebnem prižgane, uporabljajmo energetsko varčne žarnice, naprave, ki jih ne uporabljamo, pa popolnoma izključimo. Ne kupujmo

Zastava Svetovnega dneva Zemlje *(Internetni vir)*

stvari, ki jih ne potrebujemo, saj na tak način prispevamo k zmanjševanju odpadkov. Namesto plastičnih vrečk, ki niso biološko razgradljive, raje uporabljajmo vrečke iz blaga. Kupujmo domačo, lokalno, ekološko pridelano hrano ter zmanjšajmo količino zavržene hrane. Udeležujmo se projektov za ohranjanje okolja, kot je denimo akcija Očistimo Slovenijo, ki jo vsako leto izvaja tudi naša občina, in raznih eko natečajev, saj s tem prispevamo k širši ekološki ozaveščenosti.

Zavedajmo se, da nismo gospodar našega planeta, ampak smo odvisni od njega in od tega, kako bomo ravnali z njim, je odvisna tudi kakovost našega življenja in nenazadnje preživetje nas in naših otrok. Potrudimo se, da bomo skrbeli za naše okolje, ne samo 22. aprila, ampak skozi vse leto, naj to postane naš način življenja, saj bomo le tako omogočili tudi našim zanamcem, da bodo uživali sadove naše prelepe Zemlje.

Tadeja Kiseljak

KMETIJA GOLOB IMA NOVA PRIZNANJA

Mnogi nas že poznate po naših domačih suhih mesnih izdelkih, narezkih in kruhu. Naši izdelki ne vsebujejo konzervansov in so pridelani po starih receptih, kakor so delali naše prababice in pradedi. Veseli smo, da se po naše izdelke vračajo v veliki večini naši občani, saj nam s tem dajete potrditev, da so naši izdelki kakovostni in dobri. Zato želimo z vami podeliti tudi najnovejša priznanja, ki smo jih dobili na letošnjih Dobrotah slovenskih kmetij in sicer:

1. ZLATO PRIZNANJE
- Kruh z bučnimi semeni in bučnim oljem
- Domača štajerka (domača klobasa za kuhanje)

2. SREBRNO PRIZNANJE
- Dedijeva klobasa (suha domača klobasa)

3. BRONASTO PRIZNANJE
- Suha salama z bučnicami
- Meso iz tunke v zaseki

DELOVNI ČASI

OBČINA STARŠE

Tel.: 02 686 48 00

Ponedeljek	08.00 – 12.00
Torek	08.00 – 12.00
Sreda	08.00 – 12.00
	14.00 – 16.00
Četrtek	08.00 – 12.00
Petek	08.00 - 12.00

ZBIRNI CENTER ZA LOČENO ZBIRANJE ODPADKOV

POLETNI (1. april–31. oktober):

Sreda	11.00 – 19.00
Sobota	08.00 – 15.00

ZIMSKI (1. november–31. marec):

Sreda	11.00 – 17.00
Sobota	09.00 – 14.00

URADNE URE KRAJEVNEGA URADA STARŠE

OD 22. 6. 2015 do 11. 9. 2015

Tel.: 02 688 10 61

TOREK	8.00 – 12.00 in
	13.00 - 15.00

(23. 6. 2015, 30. 6. 2015, 14. 7. 2015, 11. 8. 2015, 1. 9. 2015)

SPLOŠNA ZDRAVSTVENA AMBULANTA STARŠE

Karmen Horvat Dreo, dr. med., spec.

Tel.: 02 63 00 882 | e-pošta: tanja.lebe@zd-mb.si

PONEDELJEK, SREDA 12.30 – 19.30
(naročanje po telefonu 12.30 – 14.30, 16.00 – 18.00)

ČETRTEK, PETEK 7.00 – 14.00
(naročanje po telefonu 7.00 – 9.00, 11.00 – 13.00)

Prvi teden v mesecu: ponedeljek dopoldan, petek popoldan.

Nenaročeni akutno oboleli:
7.00 – 8.00 zjutraj
12.30 – 13.30 popoldan

SPLOŠNA AMBULANTA MARJETA NA DRAVSKEM POLJU

Karmen HORVAT DREO, dr. med., spec.

Tel.: 02 63 00 889 | e-pošta: tanja.lebe@zd-mb.si

TOREK 7.00 - 14.00

naročanje: od 7.00 do 9.00 in od 11.00 do 13.00

REFERENČNA AMBULANTA STARŠE

Karmen Horvat Dreo, dr. med., spec.

MAG. Jožica Eder, dipl. m. s.

Tel.: 02 63 00 885 | e-mail: jozica.eder@zd-mb.si

SREDA	16.00 – 19.30
ČETRTEK	7.00 – 14.00
PETEK	7.00 – 14.00

Vse spremembe poslovanja ambulant se objavljajo na spletni strani Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca, www.zd-mb.si.

LEKARNA STARŠE

Tel.: 02 688 83 30

Ponedeljek	08.00 – 19.00
Torek, četrtek, petek	08.00 – 16.00
Sreda	11.00 – 19.00

OBČINSKA BLAGAJNA

Sreda	08.00 - 12.00
	13.00 - 16.00

UTRINKI IZ OBČINE STARŠE

AVTOR: GREGA RIHTAR	STARE-ŠINA	NEKDANJI MAKEDON. NOGO-METAŠ RINGOV	VELIKAN V GRŠKI MITOLOGIJI	SPENCER TRACY	DEVET-NAJSTA ČRKA GRŠKE ABECEDE	HOMERJEV EP	PROGA ZA KARTING	OTOK V ALEUTIH
KLJUKA-STI KRIŽ								
SOL TAN-TALOVE KISLINE								
NEMŠKI FILOZOF (GEORG)				NAŠ PISATELJ (JANEZ) HERCE-GOVEC				
KAMBOŠKA DENARNA ENOTA ŽENSKA, KI PERE					OČE GROFIJA NA JUGO-VZHODU ANGLIJE			
								PESNICA MUSER

URUGVAJSKI NOGO-METNI REPREZEN-TANT, ČLAN PARIS SAINT-GERMAINA	SREDIŠČE ZA ZDRAV-LJENJE ODVIS-NIKOV	JAPONSKI PISATELJ (KOBO)	NATEGO-VANJE	LUKA NA JAPON-SKEM OTOKU HOKKAIDU	HUDA JEZA, SRD				RDEČ-KASTO RJAV VOL	ANG. PISEC (CHARLES) ENOTA ZA ČISTOST ZLATA				
GRŠKA MODRICA LJUBE-ZENSKE POEZIJE					ELEKTRON-KA V TELE-VIZIJSKI KAMERI								ROBERT REDFORD ALJAŠKI MEDVED	
BREME, DOLG V KNJIGO-VODSTVU					NEKDANJA PAPEŽEVA KRONA PEVEC LESKOVAR						LUKA NA OTOKU PAŠMANU SAD			
KDOR JE V ILEGALI								ORODJE ŽANJIC NEUMEN ČLOVEK				MESTNA BABICA PREBI-VALKA NA ORIENTU		
NEON			URIN	GLAVNO MESTO MAROKA					POSEST ALODIJ ITALIJAN-SKI NAFTNI KONCERN				RUDAR	NIZOZEM-SKI KRAJINAR VAN DER NEER
PRIPADNIK SASOV				SL. ZGODO-VINAR (LOJZE) PREVLEKA ZA NOHTE			NAUK O GOVOR-NIŠTVU VAŽNA ZAČIMBA							
PRIMOR-SKA TOVARNA ŽIVAL					AMERIŠKA IGRALKA (ASHLEY) NEM. PISA-TELJ MAY					AMERIŠKA IGRALKA KEATON MOČVIREN SVET				
SIN BRATA ALI SESTRE						SUKNJIČ ŠPORTNA NOVI-NARKA KNEZ					NAŠ ALPINIST (FRANCI) VRHUNSKI ŠPORTNIK			
CHARLIE CHAPLIN		GL. MESTO AFGANI-STANA MRAČNE GR. BOG.						PTICA UJEDA	FILM AKIRE KUROSAVE IT. IME ZA IZOLO				PETER TERNOV-ŠEK LETALO	
ATENSKI ŠPORTNI KLUB			STIKA-LIŠČE PLOSKEV TISKANJE				OPOLDAN-SKI POČITEK ZNANOST						NEMŠKI FIZIK (MAX)	KORDI-LJERE
LASTNOST MATE-RIALA, DA ZAGORI											GORENJ-SKO POK-RIVALO PISATELJ FLEMING			
MESTO V SREDNJI ITALIJI				OPERA RAHMA-NINOVA OLIVER REED						DRUGO IME ZA TROJO				
IRSKI IGRALEC (LIAM)						DOLINA				SOZVOČJE TONOV				
IRIDIJ		ZEMELJ-SKA OŽINA NA MALAKI				KRILO RIMSKE LEGIJE				ITALI-JANSKI IGRALEC MORETTI				

POMOČ: ALEKO-opera Rahmaninova, KODIAK-aljaški medved, ORTIKON-elektronka v televizijski kameri, SVASTIKA-kljukasti križ, TREP-neumen človek

Nagrade za križanko:

1. nagrada: vino La brajde in dva kozarca Občine Starše
2. nagrada: paket Občine Starše
3. nagrada: rokovnik Občine Starše

Geslo napišite na dopisnico in pošljite na naslov:

Občina Starše,
Starše 93,
2205 Starše,

najkasneje do 1. julija 2015.

Vabimo vas na proslavo ob 18. prazniku občine Starše, v soboto, 30.05.2015 ob 17. uri na vaškem središču Starše

Program prireditve:

- **Prihod gostov in nastopajočih;**
- **Predaja čolnov in blagoslov čolnov;**
- **Slovenska himna: Zdravljica** (Katarina Herceg, učenka 5.b razred OŠ Starše);
- **Uvodni in pozdravni nagovor** (Nada Kotar);
- **Govor župana občine Starše;**
- **Vivaldi - 3. Odstavek** (Eva Ekart, učenka 7.a razreda OŠ);
- **Podpis listine o pobratenju in prijateljskem sodelovanju med občino Starše in Doboj Iztok (BIH) in Mala Subotica (HR);**
- **Kratki nagovor po podpisu listin**, (načelnik općine Doboj – Iztok, načelnik Općine Mala Subotica in župan Občine Starše);
- **Dan ljubezni** (Mia Ducman, učenka 5.b razreda OŠ Starše);
- **Podelitev pisnih priznanj komisije za priznanja;**
- **Nonet PGD Zlatoličje** (Po gorah grmi in Grabljice);
- **Podelitev priznanj župana občine Starše;**
- **Greva gor v hribe** (Monja Pignar, učenka 7.a razreda OŠ);
- **Podelitev plaket z bronastim grbom občine Starše ;**
- **Ko zašpila harmonika** (Blaž Pignar, učenec 9.b razreda OŠ);
- **Podelitev plaket s srebrnim grbom občine Starše;**
- **Zaključna beseda in beseda gostov;**
- **Prepoljska stara polka (**Godci ljudskih viž KUD "Franc Ilec");
- **Utrinek športa** (ekshebicijsko se nam bosta na odru predstavila dva mlada motokrosista).

Po končani proslavi, bo za vse prisotne občane poskrbljeno z jedmi z žara.
Za veselo vzdušje pa bo vse do jutranjih ur poskrbel ansambel Ekart.